

# TEISĖJO VADOVAS

## 1 DALIS: ĮŽANGA

1. Pamatai. Varžybų teisėjas (toliau - RO), tai kertinis praktinio šaudymo akmuo. Geriausi RO yra pasišventę, entuziastingi ir žingeidūs žmonės. Jie yra absoliučiai atsakingi už bet kokio turnyro ar varžybų pasisekimą. Jie užtikrina sklandumą ir saugumą visuose IPSC varžybose. Dėl šios priežasties IPSC remia IROA, taip pat ir Nacionalinę varžybų teisėjų institucijas (NROI).
2. Troškimas. IPSC labai paprasta šaudyti ir leisti kitiems dirbti savo darbą. Tie kas nusprendžia daryti kai ką daugiau, dažnai tampa RO. Pastarieji asmenys nori ne tik patys džiaugtis šaudymu, tačiau siekia padėti šaudymu džiaugtis ir kitiems. Pagrindinis tikslas, tai saugių ir sklandžių varžybų užtikrinimas. Kuo geresni oficialūs asmenys, tuo sklandžiau vyksta varžybos. Kaip RO mes siekiame būti geriausiais: "Geriausiais iš geriausių".

## ŠIO VADOVO TIKSLAI

3. Vadovas. Šis vadovas skirtas RO lavinimui, su esminiais pamatais, ką RO veikia šaudykloje ir kodėl? Šis vadovas nepakeičia IPSC taisyklių, kurias RO privalo puikiai išmanyti. IPSC taisyklės, tai mūsų sporto pagrindas ir turi būti intensyviai studijuojamos. Varžybų teisėjo vadovas tarnauja, kaip rodyklė:
  - 3.1. Regionams esantiems toli nuo centrų, kur nėra "senos rankos" galinčios nurodyti gaires.
  - 3.2. Padėti lavinti RO, jų pasirengimo metu.
  - 3.3. Kaip vadovas į kurį galimą būtų pažiūrėti atsiradus abejonėms.Šis Vadovas yra prieinamas visiems mūsų sporto dalyviams.
4. Praktinis aspektas. Yra apibrėžta, kad RO turi pritaikyti IPSC taisykles daugeliu aspektų praktikoje, dėl ko daugelis dalykų negali būti išdėstyti rašytiniame pavidale arba paskaitų auditorijoje.
5. Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad šio vadovo turinys nėra visa apimantis ir suteikia visas žinias reikalingas RO. Būti geru RO, tai viso gyvenimo mokymosi ir patirties sėmimosi kelias.

## RANGE OFFICER (VARŽYBŲ TEISĖJO) (RO) SAVYBĖS

6. RO savybės. Troškimas, tinkamas požiūris, žinios ir objektyvumas yra esminės gero RO savybės.
7. Troškimas. Jūs iš tiesų turite norėti tapti RO. Jei neturite tam pakankamai noro ar motyvacijos, nedarykite to. Už būvima RO gali būti atlyginta, tačiau tai yra sunkus darbas.
8. Tinkamas požiūris. RO visuomet turi turėti tinkamą požiūrį. Jei jus prarandate savitvardą ar greitai susierzinate, pamastykite prieš nutardami tapti RO.
9. Žinios. RO turi turėti žinias apie IPSC taisykles geresnes nei vidutinės. Privalo turėti geras žinias apie šaunamuosius ginklus ir puikius komunikacinius sugebėjimus.
10. Objektyvumas. RO turi elgtis su visais dalyviai vienodai – tvirtai ir sąžiningai. Jie niekuomet neleidžia pasireikšti nei menkiausiai favoritizmo apraiškai. RO konstruktyviai ramus, pasitikintis savimi ir efektyvus. RO niekuomet neturi būti bauginami varžybų dalyvių, kaip ir patys negali būti jų bauginami.

## RANGE OFFICER PAREIGOS

11. Dalyvio veiksmas. RO yra atsakingi už dalyvių veiksmus. Jie praveda visiems dalyviams brifingą, apie konkretaus varžybų pratimo reikalavimus ir siekiant išvengti neteisingo pratimo statytojo minčių interpretavimo, atsako į iškilusių dalyvių klausimus.
12. Kantrybė. Dalyviai turi matyti RO, kaip sprendimo, o ne problemos dalį. Mes neesame varžybose tam, kad bausti. Šioje vietoje kantrybė ir šiek tiek supratimo padeda. Ne visi šauliai spręš pratime iškilusių nesklandumų tuo pačiu būdu, todėl svarbu išklausti visų šaulių, kaip Jūs norėtumėte, kad jie išklaustytų Jūsų.
13. Kontrolė. Kai RO yra pasirengęs pradėti dirbti su nauja šaulių grupe (squad), jis turi perimti kontrolę ir ją išlaikyti iki galo. Tai susiję ir su žiūrovais.
14. Saugumas. Saugumas be jokios abejonės yra svarbiausias faktorius mūsų sporte, nustelbiantis visus

kitus. Pažeidimai yra aprašyti taisyklėse.

15. Nešališkumas. RO yra nešališkas. Išlaikykite tą patį standartą visų varžybų metu. Tai itin svarbu, kai yra skaičiuojami taškai, kur įsigalioja išorinio diametro, liečiančio aukštesnio skaičiavimo zoną atvejais. Ne atmestina pasirinkite, o įsitikinkite, kad liečia liniją, o ne šiaip pataikymas yra arti jos. Įsiminkite, kad jeigu šaulys nepelnė daugiau taškų, neduokite jų jam, vien tam kad išvengti nemalonių pojūčių. Dauguma šaulių norės geriausio rezultato, tačiau priims RO sprendimą. Jūs galite įskaityti tai, ką matote, o ne tai kas ten turėjo būti.

16. Panašios sąlygos. Kiekvienas šaulys turi varžytis tomis pačiomis sąlygomis. Tai reiškia, kad jei lėkštutė turi būti nudažyta, arba taikiny pakeistas, kad sudaryti šauliams vienodas sąlygas, tuomet padarykite tai, arba suraskite kas tai padarytų už jus.

17. Šaudyklos įranga. Įsiminkite, kad Jūs šaudykloje atstovaujate organizaciją ir turite su tuo susijusias pareigas. Pavyzdžiui, šaudyklos vadovo (Range Master) atsakomybėje yra sukalibruoti metalinius taikinius, kad varžybų direktorius (Match Director) būtų užtikrintas, jog įranga veikia sklandžiai. Tačiau kadangi tai ne visada yra įmanoma užtikrinti, Jūs galite užtikrinti, kad metalinis taikiny kristų į jį tinkamai pataikius ir kad įranga tinkamai veikia. Tai sutaupys laiko ir apsaugos nuo situacijų su pratimo įrangos gedimu, kuomet reikės skirti peršaudymą. Jūs esate dalinai atsakingas ir turite pasirūpinti šaudyklos įranga tam laikui, kol Jūs esate atsakingas už pratimą.

## RANGE OFFICER IŠVAIZDA

18. Apranga. IROA RO bus dažniausiai skiriami pagal marškinėlius ir kepuraitę, kurią dėvi. Pilnai detalizuota IROA RO apranga yra aprašyta Nario knygelėje (Member Handbook).

19. Išvaizda. Visų antra jie bus atpažįstami pagal drabužius, kurie turėtų būti tvarkingi ir švarūs. Nesiskutusį pasirodymas netoleruotinas.

20. Avalynė. RO didžiąją dalį dienos yra ant kojų ir turi būti laikoma omenyje, kad jis visą dieną bėgios paskui dalyvius ir neatsiliks. Rekomenduojama avėti patogią avalinę su geru protektoriumi. Dėvėti kojines. Sandalai turi būti dėvimi jeigu šaudykla yra paplūdimyje, šalia jūros.

## RANGE OFFICER ĮRANGA

21. Asmeninė įranga. RO turi turėti sekančius daiktus, kaip savo asmeninės turimos įrangos dalį:

21.1. Pratimo brifingo kopija.

21.2. Segtuvas ir šratinukas.

21.3. IPSC taisyklės - pistoletas, karabinas ar šautuvas, pagal poreikį.

21.4. Taškų skaičiavimo kortelė (overlay).

21.5. Laikmatis.

21.6. Prisegėjas.

21.7. Vanduo/skysčiai, kad išvengti dehidratacijos.

21.8. Apsauga nuo saulės/kremas.

21.9. Apsauga nuo mašalų.

21.10. Drabužiai šaltam orui bei lietui.

## PRAKTIKUOJANTYS "RO"

22. Kompetencija. RO įvertinimas yra skirtas nustatyti, ar kandidatas yra kompetentingas priiimti atsakomybę susijusią su RO darbu. Ar jis gali būti ekspertas specializuotoje srityje ir praktikoje, daug aspektų apimančiame sporte, kuris nuolatos vystosi.

23. Požiūris. Įgyta patirtis parodė, kad net jei kandidatas ir turi daug žinių įgytų per daugelį teisėjavimo mėnesių ar metų, vien to nepakanka. Jis turi galvoti kaip RO, o ne mąstyti apie šaulį, kaip apie konkurentą. To negali būti išmokta, tai ateina su patirtimi.

24. Patirtis. Būtina, kad RO turėtų ne tik žinias, tačiau ir patirties, kuri negali būti įtraukta į tokį vadovą kaip šis.

25. Labai svarbu, kad kandidatas būtų susipažinęs su šio vadovo turiniu ir ne tik peržiūrėtų jį. Tai ne be priežasties. Turi būti pripažinta, kad su didesniu ar mažesniu mastu viskas mūsų sporte sukasi aplink RO, o tai reiškia didelę atsakomybę. Kaip ir šauliai nededantys pastangų lieka vidutiniokais, taip ir RO, kurie nėra pasirengę aukoti laiko ir dėti pastangų bus pusėtinai. RO turi daryti viską dėl mūsų sporto ir gyventi skatinamas pareigos.

26. Ribos peržengimas. Viršesnė už visas kitas aplinkybes ta, kad bet koks sportas turi savo traumų ir nepaisant moralinių ir teisinių priežasčių, bet koks atsipalaidavimas yra absoliučiai nepriimtinas. Jis sukels daug dvejonių praktinių ir teorinių žinių vertinimo prasme.

## 2 DALIS: RANGE OFFICER KVALIFIKAVIMAS

### VARŽYBŲ TEISĖJO PRIPAŽINIMAS IR KVALIFIKAVIMAS

1. Kiekvienas regionas turi užtikrinti, kad tinkami būtų ruošiami nauji RO. Regioninė NROI, skirta padėti vietinei asociacijai ir IPSC šaudymo sporto klubams ugdyti potencialius kandidatus į RO pareigas. Šiuo metu šie asmenys gali būti laikomi šaudyklos saugos pareigūnais. Kiekvienas regionas turi užtikrinti tinkamą kandidatų į RO parengimą.

2. Regioninės asociacijos ir klubai, neturėtų paskirti asmenų, kaip stažuotojų į RO pareigas, kurie neatitinka minimalių keliamų reikalavimų. Būtina pabrėžti, kad pripažintas RO, reiškia daugiau nei tiesiog asmuo žinantis šio vadovo ir IPSC taisyklių turinį, galintis išspręsti egzamino klausimus. Tai ne konvejeris, kur kiekvienas gali išstudijuoti šį vadovą bei taisykles ir tapti kvalifikuoti teisėju. Tai ilgalaikis procesas, kurio pradžioje iš geriausių paskatų dalyvauja daug žmonių norinčių užimti šias pareigas, tačiau reikia pripažinti, kad labai daug jų atsisijuoja proceso metu. Šiuo atveju reikia truputėlį daugiau nei tiesiog noro ir manymo, kad gali tai padaryti.

### NACIONALINIS VARŽYBŲ TEISĖJŲ INSTITUTAS [NROI]

3. Nacionalinis varžybų teisėjų institutas. Visi regionai turi turėti RO asociacijas [NROI]. NROI atsako už sekančią veiklą:

3.1. Pagal nustatytus tarptautinius standartus atlieka RO mokymus.

3.2. Sertifikuoja vietinius RO.

3.3. Pataria Regiono Direktoriui aspektais, susijusiais su IPSC varžybų saugumo užtikrinimu.

3.4. Pataria Regiono Direktoriui taisyklių taikymo klausimais.

3.5. Vykdo visų nacionalinių regiono IPSC oficialių asmenų registrą.

3.6. Atlieka nacionalinių regiono IPSC oficialių asmenų priežiūros programą.

4. Pradžia. Jeigu regione nėra tokio organo, tuomet regionas gali kreiptis į IPSC pagalbos. IROA šiuo atveju padeda tokiam regionui sekančiu būdu:

### IROA REKOMENDACIJOS NROI PROGRAMOMS

5. Naujas regionas ir/arba NROI. Naujas regionas turi turėti savo NROI, kad galėtų praveisti visų lygių IPSC varžybas. Rekomenduojama procedūra apibūdinama žemiau:

5.1. Organizacija dažniausiai vadinamam National Range Officers Institute (pvz.: NROI Kanada, NROI Norvegija, NROI JAV, ir t.t.).

5.2. Regiono direktorius dažniausiai paskiria NROI Prezidentą ar pirmininką.

5.3. Organizacija pati susikuria savo skiriamąjį ženklą ir jo spalvas. IROA skydas ir svarstyklės gali būti naudojamos, tačiau pilki, dryžuoti IROA marškinėliai negali būti naudojami.

5.4. NROI finansavimas dažniausiai ateina per Regiono direktorių.

6. NROI RO mokymai. NROI yra atsakingas už nacionalinius RO, kad šie atitiktų tarptautiniams standartams. IROA sukūrė specialų seminarą (Range Officer Training Seminar), kuris yra skirtas

nacionaliniams RO mokinti, kurio medžiaga yra nemokamai prieinama visiems regionams.

#### 7. NROI RO kvalifikacija ir rangas

7.1. Range Officer kvalifikaciniai reikalavimai NROI akreditacijai gauti.

Turėti galiojančią IPSC narystę

Turi sėkmingai baigti IROA arba NROI I lygio seminarą

Turi pelnyti 15 prižiūrimų varžybų taškų (dirbti IPSC varžybose, prižiūrimas sertifikuoto IPSC RO).

7.2. Chief Range Officer - CRO kvalifikaciniai reikalavimai NROI akreditacijai gauti

Turėti galiojančią IPSC narystę

Turi būti patvirtintu IPSC RO

Turi būti raštiškai rekomenduojamas CRO arba Regiono direktoriaus.

Privalo turėti ne mažiau kaip 28 (susumavus) taškus, iš kurių 15 turi būti gauti III lygio varžybose.

7.3. Range Master (Varžybų vadovas) kvalifikaciniai reikalavimai NROI akreditacijai gauti

Turėti galiojančią IPSC narystę

Turi būti patvirtintu CRO esamas IPSC narys.

Turi būti rekomenduojamas

Turi būti raštiškai rekomenduojamas CRO arba Regiono direktoriaus.

Privalo turėti ne mažiau kaip 55 (susumavus) taškus, iš kurių 15 turi būti gauti III arba aukštesnio lygio varžybose, dirbant CRO/RM.

7.4. NROI metiniai normatyvai sertifikatui išsaugoti. Visi NROI oficialūs pareigūnai privalo turėti 6 taškus per metus, kad išsaugoti savo akreditaciją.

7.5. Taškai skiriame sekančiu būdu:

Level I match.....1 taškas

Level II match.....2 taškai

Level III match.....3 taškai

Level IV match.....4 taškai

Level V match.....5 taškai

Bet kuris oficialus pareigūnas, nesurinkęs reikiamų taškų einamaisiais metais, sekančiais metais gali kreiptis dėl pakartotinos procedūros sertifikatui gauti iš naujo, savo lygyje prižiūrėti surinkdami 3 taškus.

#### RO ATRIBUTAI

8. RO atributai. Turi būti įsisąmoninta, kad ne visi šauliai gali deramai padėti RO. Kandidatai turi turėti bent jau sekančius atributus.

9. Lyderio bruožai "agresyviame" sporte, kur neryžtingi ir drovūs retai pasitaiko.

10. Šaulio patirtis šiame sporte.

11. Tinkamos žinios apie ginklus ir šiek tiek apie balistiką, kadangi vadovaujantis IPSC taisyklių 5 dalimi, RO privalo gebėti nustatyti nesaugius šovinius.

12. Gebėjimas (ir noras) pateikti žinias kitiems (tiems, kas šias žinias naudos kaip oponentai sudarantys konkurenciją).

13. Saugumo suvokimas ir ypač sugebėjimas numatyti, kai saugumo problemos gali kilti.

14. Noras paaukoti savo aktyvų dalyvavimą šaudyme, o ne tik laiką ir pastangas, kurias atima RO darbas, kadangi reikia pripažinti, kad tai padaro žalą šaudymo rezultatams.

15. Gebėjimas spręsti "sudėtingas" situacijas tvirtai, tačiau diplomatiškai, tačiau turint omenyje, kad saugumas eina pirmoje eilėje.

16. Troškimas. Prieš pradėdant judėti pirmyn, pirmas žingsnis turėtų būti kandidatų noras tapti RO. Įgyta patirtis parodė, kad kitos priežastys nulėmusios žmogaus apsisprendimą, paprastai per trumpą laiką nulemia tai, kad jam pritrūksta motyvacijos būti RO.

#### KANDIDATO PARENGIMO REIKALAVIMAI

17. Kandidatas turi būti ne jaunesnis nei 21 metų. Tai gali skirtis, priklausomai nuo regiono.
18. Klubo arba asociacijos rekomendacija apie potencialų kandidatą į RO stažuotojo pareigas. Tokiu būdu yra vykdomas kandidatų atrankos procesas.
19. Kandidatas turi būti su dalyvavimo II lygio varžybose vienerių metų patirtimi. Tai gali skirtis priklausomai nuo regiono.
20. Praktika turi būti atliekama prižiūrint kvalifikuotam RO, atsižvelgiant į IPSC taisyklių žinias. Dirbti RO darbą derėtų II lygio varžybose. Per šį laikotarpį įvyksta sekantys du procesai. Stažuotojas susidūręs su niuansais susijusiais su RO darbu, kaip laiko praradimas, papildomos pastangos ir t.t. apsisprendžia ar nori būti RO, o institutas kuris jį prižiūri, nusprendžia ar asociacijai toks RO yra reikalingas. Tai gali skirtis priklausomai nuo regiono.
21. Surinkus 15 taškų:
- 21.1. Praeina RO kursas, kuriuos praveda IROA arba regiono NROI, kurį baigus rašomas raštiškas egzaminas, kurio išlaikymas yra ne mažiau 75% teisingų atsakymų ir
- 21.2. egzaminuojamas CRO iš praktinių aspektų II lygio varžybų metu.
- Regiono NROI rekomenduoja regiono asociacijai kandidatą.
22. Naujas RO tuomet patalpinamas Regiono RO registre ir jam išduodami to regiono sertifikatas, skiriamieji ženklai, apranga ir pan.

#### TARPTAUTINĖ VARŽYBŲ TEISĖJŲ ASOCIACIJA - INTERNATIONAL RANGE OFFICER'S ASSOCIATION (IROA)

23. Pamatai. Priimta praktika, kad visos III lygio varžybos ir turnyrai turi turėti oficialius IROA atstovus. Varžybų teisėjai turi atitikti reikalavimus ir būti paskirti oficialių IROA pareigūnų. Tai nėra prieinama informacija IPSC internetinėje svetainėje, o tik IROA nario vadovėlyje, tačiau yra svarbu atkreipti dėmesį į IROA tikslą ir uždavinius.
24. IROA tikslas ir uždaviniai

“IROA turi penkias pagrindines prievoles:

##### 1. Ugdymas:

Rengiant, plėtojant, vykdant priežiūrą, platinant oficialią medžiagą, kuri atspindi dabartinius ir būsimus reikalavimus IPSC rungtybėms ir jų aktualijas.

Mokymas, atestavimas, priežiūra ir IROA instruktorių vertinimas.

Identifikuoja ir apmoko nacionalinius atstovus, turinčius aukštą kompetencijos lygį, pavyzdinę požiūrį ir jaučią įsipareigojimą dėl saugos ir IPSC varžybų kokybės ir užtikrina tokių asmenų pritraukimą.

Vykdo skatinimo programas ir politiką, siekiant padėti regionams IPSC naujovių diegimo ir plėtros nacionaliniu mastu klausimais, naudojant priimtą IROA modelį ir standartus.

##### 2. Narystė:

a) narystės kriterijai.

b) kasmetinės narystės priežiūra.

c) etalono įvedimas sistemų plėtrai skatinti, diegti ir skatinti IROA pareigūnų teisingo ir tvarkingo įpročio formavimui, suderinant jų individualią patirtį ir žinias. Tokio pobūdžio sistemos yra pripažintos konstruktyvumas, tačiau atsižvelgiant į kritinius atsiliepimus turi didinti atskirų regionų plėtrą ir juos tobulinti.

d) parengti ir taikyti sąžiningas ir teisingas sistemas, IROA pareigūnų drausmės supratimą, kad IROA pareigūnai būtų itin aukšto lygio, kad NROI nuolat gerąja prasme būtų IPSC oponentu.

##### 3. Administravimas:

IROA narių registro sudarymas ir vedimas, kuriame atspindi jų pareigos ir teisėjavimo istorija. Nustatyti ir administruoti elgesio kodeksą, kaip ir minimalius standartus IROA narių išvaizdai ir elgsenai, kuris būtų išlaikomas IROA visoje IPSC veikloje.

Įdiegti ir palaikyti sistemą, užtikrinančią IROA pareigūnų aprūpinimą tinkamais identifikaciniais ženklais, apranga, įranga, ir kompensacija (jei taikoma).

#### 4. Veikla

Teikti IPSC regionams / NROI techninę ir praktinę paramą, siekiant padėti joms aukšto lygio tarptautinėse varžybose.

Teikti IPSC varžyboms aukšto lygio IROA pareigūnus, padedančius užtikrinti, kad varžybos vyktų kaip įmanoma saugiau ir teiktų logistinę paramą. Siekiant užtikrinti tvarkingą veiklą, įskaitant pratimų statybos etapus, jei to reikia.

Tikrinti ir prižiūrėti tikslus, rekvizitus, sąlygų atitikimą ir bet kokių kitų varžybų aspektų, kurie gali būti laikomi būtiniais.

Tiesioginiai ir kontrolės pagalba nuosekliai įgyvendinti IPSC taisyklių nuostatas aukščiausiam lygyje, konkuruojant su savimi ir kitais.

#### 5. Konsultavimas

Konsultuoti IPSC visais klausimais, susijusiais su taisyklių pakeitimais, ir ar atitinka sauga, šaunamieji ginklai ir įrangos plėtra bei konkurentų veiksmams.

Teikti Regionams reikalingas žinias, siekiant padėti joms sukurti ir palaikyti savo NROI organizacijas.

Teikti IPSC atitinkamus mokslinius tyrimus, nuomones ir įrodymus, kurių gali prireikti."

IROA nario vadovėlis

25. IROA Akreditacija, Statuso progresija ir jo išlaikymo tvarka. Šie duomenys gali būti rasti Nario vadovėlyje ir daugiau nesikartos.

### 3 DALIS: "RANGE OFFICER" PAREIGOS

1. Kategorijos. RO pareigos gali būti suskirstytos į keturias kategorijas:

1.1. Pirmiausia saugumas.

1.2. Varžybų eigos užtikrinimas, kaip RO.

1.3. Sudaryti tvirtą bazę ir pagrindą sportui.

1.4. Sporto plėtros užtikrinimas.

2. Taisyklių taikymas. Visuomet RO taisyklės taiko, o ne jas interpretuoja. Interpretavimas atliekamas IROA Tarybos ir IPSC.

3. Vaizdas ir požiūris. Prieš gilinantis į specifiką, derėtų apsvarstyti sekančius dalykus. Kaip RO, jums esate esminė figūra užtikrinanti regiono šaulių saugumą. Jūsų veiksmams padės formuoti ateities sportą ir atstovauti NROI ir IPSC šauliams. Štai kodėl mums rūpi

3.1. Vaizdas. Kaip RO turite didelę atsakomybę ir įgaliojimus. Jūsų darbinė veikla formuoja mūsų sporto įvaizdį. Taigi įspūdį kurį Jūs darote, turi būti teigiamas.

3.2. Profesionalus požiūris. Praktinis šaudymas, tai sportas, kuris verčia jus vystyti savikontrolę. Privalote šaudydami kontroliuoti ir apjungti savo kūną ir mintis. Kai bendraujate su šauliais Jums reikalinga ta pati savybė - profesionalizmas.

4. Profesionali požiūris. Norint būti sėkmingu RO, turite turėti profesionalų požiūrį. Jus tai parodote savo kūno kalba ir kaip jūs tvarkotės su šauliu šaudykloje ar pratime, kur esate paskirtas:

4.1. Jūs RAMUS... nes žinote taisykles, pareigas ir kaip tvarkytis pratime.

4.2. Jūs esate MANDAGUS... Kiekvienas šaulys, nuo pradedančiųjų iki meistrų yra gydomai tos pačios ramybės ir mandagumo pagalba, nežiūrint į visus jų emocinius proveržius.

4.3. Jūs DUODATE KOMANDAS... Kai žmonės turintys įgūdžių patys užtaiso ginklus, nors ir turi gauti komandą. Mes tikime, kad šaulys pats gali kontroliuoti savo pistoletą ir save, tačiau Jūs vadovavimo etape, prižiūrite šaulį ir jo veiksmus.

4.4. Jūs NUMATOTE... Jūs mąstote apie saugumą ir numatote tai kas gali nutikti, dar prieš nutinkant.

- 4.5. Jūs esate ŽINGEIDUS... dėl sporto taisyklių naujovių ar principų, ginklų ir jūsų darbo.
- 4.6. Jūs esate OBJEKTIVUS... Negali būti nei minties apie favoritizmą Jūsų veiksmuose. Su kiekvienu šauliu yra elgimesi vienodai mandagiai.
- 4.7. JŪSŲ DARBAS... Jūs atsakingas už tai, kad pratimo eiga vyktų sąžiningai ir sklandžiai. Tam kad tai būtų užtikrinta IŠAIŠKINKITE ESMĘ IR VIENODAI VISOMS ŠAULIŲ GRUPĖMS.

JŪSŲ TIKSLAI... PROFESIONALIZMAS - SAUGUMAS - OBJEKTIVUMAS - SAUGUMAS - SAŽININGUMAS - SAUGUMAS - NUOSEKLUMAS - SAUGUMAS - ŽINIOS - SAUGUMAS - PASITIKĖJIMAS SAVIMI – SAUGUMAS

5. Visa tai sujungta į vieną lengvai suprantamą dokumentą vadinamą "IPSC Range Officer's Creed" (RO priesaika). Perskaitykite ją dažnai, nes ji apima visus įvairius pareigūno darbo siekius.

## PIRMIAUSIA SAUGUMAS

6. Tai priminimas, kad RO pagrindinė pareiga yra kontroliuoti šaulių elgesį ir nuotolius, kurie užtikrina visišką saugumą šauliams ir žiūrovams visą laiką.
7. Saugumas eina prieš Diplomaciją! Tačiau tai netoleruoja blogų manierų!
8. Laimė tai, kad RO dažniausiai neturi pateikti daug argumentų dėl saugumo reikalavimų. Tačiau jis privalo susikurti reputaciją žmogaus, kuris netoleruoja net minimalių saugumo reikalavimų nepaisymo.
9. Nedideli pažeidimai. Kai jūs leidžiate nedidelius pažeidimus, jūs sudarote precedentą. Tendencija yra tokia, kad šauliai bandys savo laimę tol kol prieis liepto galą. Kai jus tai darote, tai nėra jūsų stiprios valios išraiška, o precedento sudarymas.
10. Ypač gerai apibrėžia šį fenomeną sąvoka - "asmuo, institucija". Jaunesni RO kartais nenori reaguoti į saugumo pažeidimus, pavyzdžiui, jo vyresnysis RO, komandos narys, "A" klasės šaulys ir panašiai.
- 10.1. Jums derėtų labiau reaguoti į tokio asmens pažeidimus, kadangi
- 10.2. jei šauliai tai pastebės tiesiogiai nukentės Jūsų reputacija.
11. Pabrėžtina, tai, kad tokiu atveju, jei RO neturi pakankamai išminties, tačiau dėl saugumo pažeidimo jis privalo diskvalifikuoti pažeidėją.

## VARŽYBŲ ORGANIZAVIMAS BŪNANT "RANGE OFFICER" (RO)

12. Nepaisant pratimų dizaino, nuo to, kaip tvarkosi RO, priklauso ar varžybos sėkmingos ar ne. Neskaitant priežiūros saugumo aspektu, RO pareiga padėti šauliui viso pratimo metu, kad ir pats šaulys ir žiūrovai džiaugtųsi šaudymu.
13. Jis imasi kontrolės ir ją išlaiko visą varžybų laiką - jei jis netenka kontrolės, tuomet atsiliepiamai apie varžybas būna itin prasti. Ši kontrolė, plačiąja prasme, yra tai, kas vėliau vadinama disciplina šaudykoje.
14. Niekuomet nepamirškite to fakto, kad jūsų šaudymo tikslas yra šaulio sugebėjimų šaudyti dirbtinai sudarytose hipotetinėse situacijose išbandymas. Varančioji jėga tai - ŠAUDYMAS!
15. Baudos. Bet kokių varžybų metu, RO turi neprarasti racionalaus požiūrio, atsižvelgiant į pratimo kūrėjo mintį dėl šaudymo tvarkos (Course of Fire) ir jis turi skirti baudas atitinkamai. Pagrindinis RO tikslas ne skirti maksimalų kiekį baudų šauliui. Turi būti išlaikyti pagrindiniai taisyklėmis apibrėžti principai ir tik atsižvelgiant į juos RO turi skirti baudas šauliui, nebūnant smulkmenišku.
16. RO veiksmams pratime. Sekančios "taisyklės" gali būti naudojamos, kad varžybos vyktų sklandžiai: [žr. taisyklę 3.2]
- 16.1. Paaiškinti šaudymo tvarką šauliams aiškiai ir nuosekliai. Įsitikinkite, kad esate suprastas ir sveikintinai atsižvelkite į jų klausimus.
- 16.2. Paaiškinkite taškų skaičiavimo būdą ir baudas aiškiai ir apibrėžtai. Šaulys turi gebėti atsižvelgdamas į taškų skaičiavimo kategoriją, įvertinti, kaip jis elgsis šiame pratime. Vėl gi atsižvelkite į tai, kad klausimai yra sveikintinas dalykas.

- 16.3. Įsitikinkite, kad dalyviai gali apibrėžti šaudymo padėtis aiškiai, jei yra numatytos baudos už žingsniavimą ar numatytą šaudyti iš tam tikrų padėčių.
- 16.4. Įsitikinkite, kad dalyviai randa visus taikinius, tame tarpe ir baudos.
- 16.5. Įsitikinkite, kad dalyviai aiškiai girdi jūsų komandas.
- 16.6. Įsitikinkite, kad dalyviai gali pasitikrinti savo rezultatus ir laiką, jei tai įmanoma, kol dar yra laiko pateikti kokį nors rūpimą klausimą.
- 16.7. Elkitės su visais dalyviais vienodai ir nešališkai, nerodykite nepagarbos rodydami savo žinias ir/arba nepagarbiai nesielskite dėl jų manierų, ar jūsų asmeninių jausmų jiems. Kaip oficialūs asmenys mes privalome būti ne tik sąžiningais, tačiau ir turime būti matomi aplinkiniams esantys tokie.
17. Jei yra neatitikimų taisyklėms, dalyvis turi būti apie tai informuotas:
  - 17.1. Gražioje išraiškoje ir
  - 17.2. jei tai rimtas nusižengimas, RO privalo nedelsiant įspėti arba diskvalifikuoti dalyvį nedelsiant.
  - 17.3. Būkite mandagūs ir draugiški; Jums nedera būti suktais ar griežtais.
  - 17.4. Priimdami šaulį pratime ir duodami jam komandas stenkitės daryti tai ramiai; stenkitės sudaryti įvaizdį, kad jūs pratime natūraliai esate kartu, o ne ketinate jį sugauti atšaudžius pratimą.
  - 17.5. Aukščiau visko, būkite griežti, bet teisingi.

### 3 DALIES PRIEDAS

#### IPSC RO (RANGE OFFICER) KREDO

Kaip IPSC "Range Officer", visais savo veiksmais, aš vesiu visas varžybas pirmoje eilėje užtikrinant šaulių, žiūrovų ir kolegų saugumą. Aš visada būsiu mandagus, tuo pačiu metu kontroliuodamas padėtį pratime ir šaudyklos teritorijose, už kurias esu atsakingas. Aš visuomet sieksiū būti visiškai teisingu ir nešališku savo sprendimuose.

1. Saugumas visuomet bus mano pagrindinis tikslas, antroje eilėje atsižvelgiant, kad varžybos vyktų sklandžiai ir greitai.
2. Būti "RO" yra privilegija ir garbė ir aš elgsiuos atitinkamai.
3. Padėti visiems varžybų dalyviams yra mano pareiga, jų bandyme įvykdyti užsibrėžtus tikslus, o ne trukdyti jiems per ne lyg priekabiaujant ir autoritariniu elgesiu.
4. Aš padėsiu į šalį asmeninius įsitikinimus ir visada elgsiuos kaip nešališkas teisėjas.
5. Aš pasilaikysiu savo nuomonę sau ir nebūsiu kritiškas daugiau nei reikalauja varžybos.
6. Aš įdėmiai susipažinsiu su visomis taisyklėmis ir reikalavimais, varžybų taisyklėmis ir susijusiomis temomis.
7. Aš būsiu griežtas, bet teisingas visuose teisėjavimo iššūkiuose pratimų atlikimo metu, ir būsiu pasirengęs pateikti aiškią, suformuluotą nuomonę varžybų dalyviui ar kitam oficialiam varžybų asmeniui.
8. Pratimo atlikimo metu, mano dėmesys bus sutelktas ties tuo konkrečiu šauliu, kurį aš esu skirtas stebėti ir aš neleisiu sau nukreipti dėmesio kitur, ar skirti jo per mažai.
9. Prieš pratimą ir jo metu, aš niekuomet nenaudosiu jokių alkoholinių ar narkotinių medžiagų. Aš suprantu, kad nesilaikydamas to, aš galiu būti pašalintas iš "RO" gretų ateityje.
10. Aš tarsiuosi tik su savo kolegomis Varžybų teisėjais ir kitais oficialiais asmenimis, kai reikės priimti sprendimą dėl dalyvio elgesio.
11. Aš mokysiuos tinkamai atsižvelgti į asmenines dalyvio emocijas, ir veikti tokiu būdu, kad pastarojo netrikdyti daugiau nei būtina.
12. Aš stengsiuos sudaryti įvaizdį, kad niekuomet nesielsiu neteisingai.

#### 4 DALIS: "RANGE OFFICER" ĮGALIOJIMAI

#### BENDRIEJI

1. Įgaliojimai. "RO šaudykloje turi visus įgaliojimus." Tokius įspūdingus, kaip tai ir skamba ir tai būtų beprasmiška jei RO elgtųsi neatitinkamai.
2. Populiarumas. RO šaudykloje ne tam, kad laimėti populiarumo varžybas ir jo kai kurie sprendimai neišvengiamai bus nepopuliarūs ir čia nėra kalba apie netaktišką elgesį ar blogas manieras.
3. Tvarka šaudykloje. Tvarka šaudykloje, tai esminis ir dalykas, kuris gali būti išugdomas, tik dėka nuolatinių, deramų RO pastangų, kurios suteikia šiems žodžiams prasmę - "RO šaudykloje turi visus įgaliojimus".
  - 3.1. Pagal darbo pobūdį, pareigas ir sporto plytymo greitį RO sprendimai daugeliu atveju turi būti taikomi savo nuožiūra ir jam nederėtų bijoti to daryti, jei tai daroma teisingai ir nešališkai.
  - 3.2. Jei to nedaroma tai tiesiog reiškia, kad RO neturi pakankamai įgaliojimų.
  - 3.3. Toks klimatas sporte, kai gali plėtotis negerai dalykai, tai silpnas RO požymis, plačiąja prasme.
4. Nėra skirtingų pozicijų teisėjų ar arbitrų, bet kurioje kitoje sporto šakoje, ta prasme, kad jis yra žmogus, kuris taip pat klysta ir gali padaryti klaidingą sprendimą, tačiau yra vertinamas pagal savo bendrą darbą, o ne pavienį atvejį.
5. Klausimo esmė, dėl drausmės slypi tame, kad kiekvienas šaulys turėtų žinoti, kad RO priima sprendimą remiantis tai, ką mato, ir kad jis taiko taisyklės sąžiningai ir nuosekliai. Šauliai gali apskusti sprendimą ir šis gali būti atšauktas.
6. Šie RO įgaliojimai vystomi su laiku, prasideda klubo lygyje ir tobulėja. Žmogus, kuris yra silpnas RO savo klubą, su kuriuo jis gali teigti, (net jei jis su savo kalba savo skruosto) ir išeiti su juo, gali daryti tą patį su didesne konkurencija.????????????
7. Pomėgiai sporte. Jei RO nubaudė šaulį, kuris padarė neryškų procedūrinį pažeidimą, tuo metu neįgydamas jokio pranašumo ir diskvalifikavo antrą, kuris tuo sprendimu bandė pasinaudoti, tuomet susidomėjimui mūsų sportu tokiu atveju būtų padaryta didelė žala. Tuo tarpu, kai RO turėtų atsižvelgti į pratimo dizainą ir užbėgti šiems įvykiams už akių. Tokiu atveju RO atstovautų sporto interesus, nors ir ganėtinai drastiškai.
8. RO gali nubausti savo nuožiūra nekliudomas už bet kokį drausmės pažeidimą. Tačiau tai nėra prielaida pakeisti RO sprendimą, siekiant pakeisti savo ar, kaip yra dažnai, kai kurių kitų konkurentų rezultatus.
9. Tai nereiškia, kad dalyvis negali paklausti apie nuobaudą ir aptarti jos su RO, iki jam išeinant iš pratimo. RO turi būti atviras šaulių atžvilgiu ir turi bent jau trumpai motyvuoti, ir pateikti argumentus, kad dėl tokios tai taisyklės pažeidimo buvo skirta bauda.
10. Tačiau, RO negali motyvuoti savo vadovavimo sekančiu teiginiu: "Aš RO ir viską ką aš pasakau praeina". Ne retai pasitaiko, kad jo sprendimą galima būtų skusti arbitražui arba toks sprendimas yra niekuo negrindžiamas.

## "RANGE OFFICER" ĮGALIOJIMAI

11. RO kontrolė. Tas faktas, kad RO sprendimai yra galutiniai kiek tai susiję su šauliais, tačiau RO tai nereiškia, kad RO yra įstatymas ir gali daryti ką nori. RO taikomos kontrolės priemonės, jei reikia, drausminių veiksmų, tai atlieka vyresnysis valdžios atstovas iš Regioninės asociacijos, NROI arba IROA. Taisyklėse yra labai aiškiai apie tai aprašyta.
12. Teisės ir pareigos. Visų pirma geriausia kontroliuoti save savarankiškai ir priiminėti teisingus sprendimus. Reikėtų prisiminti, kad kuo daugiau turima teisių, tuo atsakingesnės ir didesnės yra pareigos. Kuo daugiau energijos, tuo tikslingiau ją reikia išnaudoti. Nereikia nė sakyti, kad RO turėdamas šiuos daugiau ar mažiau neribotus įgaliojimus ir yra linkęs veikti kaip diktatorius, sportui neatneša nieko gero. Jis pakartojo, kad RO turi suvokti, kad tais atvejais, kai, viena vertus, jis turi teisę veikti plačią diskreciją, yra atitinkamą mūtį jam užtikrinti, kad jis nėra piktnaudžiavimas šia teise.
13. RO IPSC yra unikalios pareigos, kadangi šis sportas turi būti kontroliuojamas labiau nei bet koks kitas, dėl ko
  - 13.1. RO turi daugiau galių nei kitų sportų teisėjai ar arbitrai ir

13.2. kad užtikrinti saugumą ir tvarką šaudykloje IPSC struktūrizuota taip, kaip palaikyti plačius RO įgaliojimus.

14. Taisyklių išmanymas. RO pats yra taisyklių subjektas, kaip ir dalyviai, su tuo skirtumu, kad jis privalo jas išmanyti. Kiltų chaosas, jei mūsų futbole būtų pradėtos taikyti teniso taisyklės, kaip ir mūsų sporte kiltų sąmyšis, jei RO pradėtų taikyti skirtingas taisykles arba tokias kokios jam atrodo tinkamos. RO turi priimti sprendimą vadovaudamasis taisyklėmis, kadangi nekvalifikuotas jo sprendimas sukelia sumaištį,

14.1. dalyvis prieštarauja ir nori, kad sprendimas būtų priimtas priešingai,

14.2. varžybų organizavimas sutrinka,

14.2.1. iš vienos pusės norint palaikyti tvarką, RO sprendimas negali būti paprastai keičiamas, tačiau

14.2.2. iš kitos pusės, teisingumo principai reikalauja patenkinti šaulio prašymą.

15. Sprendimų kriterijai. RO privalo žinoti ir taikyti taisykles! Atkreipkite dėmesį, kad RO taiko taisykles, o ne jas interpretuoja. Tačiau dar daugiau, jo sprendimai turi atitikti tam tikrus kriterijus, o jei ne, jie yra įtariami. Štai šie kriterijai:

15.1. Jeigu priimtas sprendimas neturi pakankamai motyvų, arba kai yra abejonių, kad bauda skirta dėl asmeniniu antipatijų arba dėl RO simpatijų kitai komandai.

15.2. Tais atvejais, kai turima veiksmų laisvė, nederėtų į alternatyvas dėti per ne lyg daug širdies. Negali būti lengvų sprendimų, susijusių su saugumu, kai RO turi veikti nedelsiant ir be jokių dvejonų. Tais atvejais, kai yra daug veiksmų laisvės, priimant sprendimą turi vadovautis protu. Kaip išimtis tam, gali būti saugumo sukelta priežastis, kuomet RO privalo veikti nedelsiant ir nedvejodamas. Štai dėl ko jis privalo žinoti taisykles ir jas tinkamai taikyti.

15.3. Jo sprendimas neturi daleisi neteisingo rezultato. Nepagrįstumą sunku nustatyti, kol netinkamas sprendimas, padarytas stokojant kompetencijos netampa akivaizdus. Šauliai nedelsiant supras, jei RO yra nepagrįstai despotiškas ar priimančias nepagrįstus sprendimus. Jis atsidurs tokioje padėtyje, kai jo netgi teisingi sprendimai kitų bus įtarinėjami.

15.4. Jis privalo, despotiško atveju, leisti šauliui papasakoti savo versiją. Atvejais, kuomet tai susiję su saugumu, tai gali būti neįmanoma, kol RO priima savo sprendimą ir veikia, kuomet tuo momentu tai diktuoja sąlygos. Jei RO nusprendžia, kad jo sprendimas buvo netinkamas, pripažinęs klaidą turėtų paaikškinti kodėl taip atsitiko, kiek tai leidžia įvykio aplinkybės.

15.5. RO atsako už pratimą, taip pat kaip ir jo priimami sprendimai yra atsakingi už jo kaip teisėjo statusą.

16. Šiuo atveju bendraujama tik su RO. Šaulys gali kreiptis į arbitražą, tačiau dėl bet kokių taisyklių niuansų, išskyrus taškų skaičiavimo, kur "Range Master" turi lemiamą žodį.

17. Galiausiai tie RO, kurie akivaizdžiai nesilaiko šiame vadovėlyje įvardintų principų, nebus rekomenduojami, arba leidžiami dirbti į didesnes varžybas.

## 5 DALIS: SAUGUMO TAISYKLĖS IR PROCEDŪROS

### SAUGUMO TAISYKLĖS BENDRAI

1. Saugumo taisyklės, kuriomis vadovaujasi RO yra kertinis teisėjavimo akmuo, kuris užtikrina saugumą visą laiką. Pagrindas RO taikant IPSC taisykles, tai kruopštumas, sąžiningumas ir nuoseklumas. Itin svarbu taisyklės gerai žinoti. Saugos taisyklės skirstomos į keturias kategorijas, t.y. trys įsakymai, pirminės saugos taisyklės, tvarkymosi saugos taisyklės ir vietos saugos taisyklės.

2. Trys įsakymai. Trys pagrindinės taisyklės, kurios gali būti vadinamos trimis įsakymais, pažeidus kurias baudžiama diskvalifikavimu, tačiau ir drausminiais veiksmais prieš pažeidėją, t.y.

2.1. RO turi visus įgaliojimus šaudykloje.

2.2. Nukreipkite ginklą tik į tai, ką norite matyti sunaikintą.

2.3. Jokie veiksmai su ginklais negali būti atliekami, ne šaudymo linijoje ir tai daroma tik po RO komandos. Vienintelė išimtis tai „Saugos zona“ (angl. - safety area).

3. Pirminės saugumo taisyklės. "Trys įsakymai", kurių pažeidimas sąlygoja diskvalifikavimą iš varžybų.

Šie pažeidimai yra sekantys:

3.1. Jei vamzdis nukreipiamas į kurią nors šaulio kūno dalį.

3.2. Ginklo išmetimas pratimo, užtaisymo, ištaisymo, pertaisymo metu, nepriklausomai ar ginklas užtaisytas ar ne.

3.3. Alkoholio ar narkotikų vartojimas ir būvimas šaudykloje po jų poveikiu.

Detaliau apie tai - IPSC taisyklių skyrius 10.5.

4. Reguliatyvios saugumo taisyklės. Dažniausiai būna keletas reguliatyvių saugumo taisyklių, dalis kurių yra akivaizdžiai taikomos, o kai kurios jų naudojamos reikalui esant, kaip kad šaudymo iš lygiavamzdžių šautuvų varžybose šautuvai nešiojami vamzdžiu į viršų ir talpinami ant stovų, kol šaulys šaukiamas į šaudymo liniją, ir pan.

5. Vietinės saugumo taisyklės. Kiekvienas klubas turi teisę kurti savo saugumo taisykles (jei jos priimtos ir patvirtintos vietinės valdžios) ir jos nebūtinai turi turėti sąsajų su IPSC taisyklėmis. Tačiau klubas turi užtikrinti, kad tos taisyklės neprieštarauja IPSC taisyklėms. To pasekoje gali nutikti tai, kad atvykę į klubą asmenys galės greitai priprasti prie saugumo taisyklių, kadangi naujovės gali skirtis nuo įprastų saugumo reikalavimų. Dėl to RO turi būti tikras, kad visi šauliai yra susipažinę su vietinėmis saugumo taisyklėmis.

6. IPSC taisyklės. IPSC taisyklės buvo sukurtos, kad atitiktų bet kokią varžybų lygį, kur susiduriama su daugybe dalyvių iš skirtingų klubų, asociacijų, regionų, šalių, kalbančių skirtingomis kalbomis. Tai itin svarbu, kad kiekvienas RO žinotų IPSC taisykles ir taikytų jas kiekvienam naujam šauliui.

## SAUGUMO PROCEDŪROS ŠAUDYKLOJE

7. Komandos šaudykloje. Ne naudokite jokių variacijų ir naudokite tik oficialias IPSC taisyklių patvirtintas komandų frazes. NAUDOKITE TIKTAI JAS IR NIEKO PRIE JŲ NEPRIDĖDAMI IR NEATIMDAMI.

8. Saugumas ugnies linijoje. Užtikrinkite, kad kiekvienas šaulys yra saugus, prieš paliekant šaudymo ugnies liniją.

8.1. Visais atvejais, kai šaulys po komandos "unload and show clear" (iš anglų k. – ištaisyti ir parodyti tuščią), pažiūrėkite į lizdą, ir rankeną, kad jie tušti. Šioje stadijoje šaulys vis dar yra jūsų įtakojame ir tai jūsų atsakomybė, kad jis paliktų pratimą būdamas saugus. Ši atsakomybė šiek tiek sumažėja, kai po jūsų komandos „if clear, hammer down, holster“ (jei tuščias, spraktelkite, į dėklą), dalis jos perima šaulys, ko pasekoje jūs pranešate „range clear“ (iš anglų k. - pratimas saugus).

8.2. Kai turite reikalą su grupe (angl. - squad) (daugiau šaulių), yra geras įprotis, tais atvejais kai ginklas pernešamas į kitą pratimą užtaisytas, dėkle („cocked and locked“), kad šaulys esantis šaudymo zonoje atsisuktų į RO, kai įdėjo ginklą dėklą. Tai palengvina vizualinį patikrinimą, ypač, kai grupė turi judėti kartu su šauliu. Tai taip pat turi pranašumą, kuomet šauliai dėvintys klausos apsaugas jus mato ir tai reiškia kreipia į jus dėmesį brifingo metu.

8.3. Kuomet šauliai nebe šaudymo linijoje ir daugiau nėra prižiūrimi RO, jie turi įprotį žaisti su ginklu. Turėkite omeny, kad kokie griežti saugumo reikalavimai ir būtų, yra tam tikri dalykai kurie vis vien gali iškilti, kuriems RO turi būti pasiruošęs.

8.4. Saugos zonos (Safety area) turi būti padarytos taip, kad šauliai galėtų jose ne tik išsiimti ir įsidėti ginklus, tačiau galėtų jose su jais dirbti ir remontuoti. Klubai turi padaryti saugos zonas visoms varžyboms. Tai turi preventyvisi suveikti dėl aukščiau minėtų problemų. Yra labai gerai turėti kaip taisyklę, visada turėti saugumo zonas.

9. Patikrinimas. RO turi automatiškai patikrinti

9.1. ar šaudykla švari, ir

9.2. prieš duodamas komandą „to load and make ready“ (užtaisyti ir pasiruošti), RO turi įsitikinti, kad nei vienas šaulių neliko pratime ir visi yra saugioje vietoje už šaudančiojo.

## SAUGUMAS ŠAUDYMO ZONOJE

10. Šaulių matomumas. RO visuomet turi pasirinkti poziciją, kad matytų visą šaulių grupę ir galėtų ją

kontroliuoti.

11. Didelės grupės. RO negali vienas sukontroliuoti didelių grupių šaulių. Jis turėtų:

11.1. pasinaudoti savo padėjėjų paslaugomis, kad galėtų sukontroliuoti sekančius tris/keturis šaulius mažiausiai, ir

11.2. Nesistengti fiksuojant su taimeriu laiką, stebėti kitus šaulius esančius pratime, ir

11.3. ne duoti komandos „užtaisyti“, kol pats neužėjo šauliui už nugaros.

12. Giklo strygimas. Atkreipkite dėmesį į šaulį šalinantį strygimą. Šaulys dažnai nukreipia ginklą į savo silpnosios rankos pusę, ar tai būtų daroma žemyn ar į save patį. Šiuo atveju nieko neturi būti ten, kur šaulys gali nukreipti ginklą.

13. Pratimai, turintys potencialias saugumo pažeidimo vietas, turi būti griežtai kontroliuojami.

14. Kai grupė šaulių šaudo standartinius pratimus, jiems turi būti skirtas itin didelis dėmesys.

## SAUGUMAS ŠAUDYMO METU (angl. - COURSE OF FIRE arba sutrumpintai CoF)

15. Saugumas šaudymo metu. Prieš pradėdant bet kokį pratimą, RO turi įsitikinti, kad pratimas yra saugus, tiek dizaino, tiek išdėstymo prasme. Jis turi pereiti per pratimą specialiai, kad tuo įsitikintų

15.1. iš visų šaudymo padėčių, saugos kampai yra saugūs (virš barikadų, tunelyje ir pan.), kad niekas nenukentėtų atsitiktinio šūvio atveju.

15.2. Jei RO nepatenkintas pratimu, jis nedelsiant turi tai aptarti su RM.

16. Judėjimas. Šaulys judėdamas

16.1. šaudydamas pusiau automatiniu ginklu turi įjungti saugiklį, o šaudydamas revolveriu, turi nuleisti skeltuvą ir

16.2. privalo laikyti pirštą ne ant nuleistuko ir ištraukti jį iš skliautelio, kuomet juda iš vienos šaudymo padėties į kitą.

17. Pratimo vaizdas. RO privalo atkreipti dėmesį į tuos pratimus, kur jis negali matyti viso pratimo iš stato pozicijos. Deramas dėmesys turi būti skiriamas, kad visi klijuotojai ir padėjėjai išeitų iš pratimo, prieš kitam šauliui pradėdant šaudyti. Rekomenduojama, kad

17.1. pastovus skaičius žmonių būtų pratime (pvz. vienas skaičiuotojas ir 2 klijuotojai)

17.2. žmonių skaičiavimas atliktas, prieš duodant komandą kitam šauliui.

17.3. niekas nesikeičia klijuotojų tarpe, be RO leidimo, ir

17.4. paskirtas už saugą atsakingas asmuo, kuris užtikrina:

17.4.1. kad atšaudę šauliai išejo, ir

17.4.2. kad jokiai atvejais niekas neina į pratimą, pavyzdžiui, patikrinti draugo rezultatų.

17.5. RO išeina iš pratimo paskutinis, kad matytų jog visi išeina priešais jį ir įsitikina, kad pratime nieko nebeliko ir visi klijuotojai ir padėjėjai išejo iš šaudymo zonos.

## IPSC TAISYKLĖS

18. IPSC taisyklės formuoja sporto pamatus ir šis vadovėlis, kaip RO taisyklių žinojimo pagalbininkas. Tik naujausios redakcijos taisyklės yra naudojamos visuose praktinio šaudymo turnyruose ir varžybose.. Taisyklės galima rasti IPSC interneto svetainėje [www.ipsc.org](http://www.ipsc.org), kurias galima parsisiųsti ir atsispausdinti.

19. Iš visų RO tikimasi itin gero taisyklių išmanymo ir nuolatinio domėjimosi jų naujovėmis ir pasikeitimais, kurie kartas nuo karto atsiranda.

## CHAPTER 6: COURSE DESIGN

### INTRODUCTION

1. Course design is a facet of RO duties which is not always given the attention it deserves. All too often it has been a case of quickly sitting down and jotting down a few notes and lo! a new course!!! Genius

at work!

2. The Basis. A properly designed course is the basis

2.1. of an enjoyable and stimulating shoot,

2.2. that can be conducted safely and without hitch and argument, and

2.3. that sustains the shooters' interest and enthusiasm by challenging his ability without crippling penalties on unrealistic targets.

3. Development. Course design also determines the development of the sport and it is particularly in this field where the RO who has the necessary imagination and ingenuity to design courses that pose new challenges and problems, can make a vital contribution.

4. Stereotype. It is of the utmost importance that the RO as course designer does not fall into the rut of simply rehashing old and stale courses and/or presenting stereotype courses week after week. Nothing can dampen enthusiasm and kill interest in the sport more effectively.

5. The sport does not need gimmicks to make a challenging CoF; it needs imagination and serious thought. Applying the principles of course design in the IPSC Rules will enable you to keep the CoF ever young and challenging and interesting.

## IPSC ORIGINS

6. The principles below originate from the IPSC Constitution and define the nature of IPSC marksmanship. They are accepted by all the members of IPSC as conditions of membership. They are also the foundation of all good course design.

7. Practical competition is open to all reputable persons without regard to occupation; it may specifically not be limited to public servants.

8. Accuracy, power and speed are the equivalent elements of practical shooting and practical competition must be conducted in such a way as to evaluate these elements equally.

9. Firearm types are not separated, all compete together without handicap. This does not apply to the power of the firearms as power is an element to be recognised and rewarded.

10. Practical shooting competition is a test of expertise in the use of practical firearms and equipment. Any item of equipment, or modification to equipment, which sacrifices practical functionality for a competitive advantage contravenes the principles of the sport.

11. Practical competition is conducted using practical targets, which reflect the general size and shape of such objects as the firearm used may reasonably be called upon to hit in their primary intended use.

12. The challenge presented in practical competition must be realistic. Courses of Fire must follow a practical rationale, and simulate sensible hypothetical situations in which firearms might reasonably be used.

13. Practical competition is diverse. Within the limits of realism, problems are constantly changed, never permitting unrealistic specialisation of either technique or equipment. Courses of Fire may be repeated, but no course may be repeated enough to allow its use as a definitive measure of practical shooting skill.

14. Practical competition is freestyle. In essence, the competitive problem is posed in general and the participant is permitted the freedom to solve it in the manner he considers best within the limitations of the competitive situation as provided.

## FACTORS TO CONSIDER

15. In addition to the guidelines published in the IPSC Rules (Chapter 1 and 2), there are a number of factors to take into account when designing a CoF, i.e.

15.1. Safety

15.2. Clarity

15.3. Relevance

15.4. Variety

15.5. Training

## SAFETY

16. As has been stressed throughout this Manual, safety is the primary function of the RO and this is as much a consideration in designing a course as it is in running a CoF.

17. Competitor Ability. A major factor that should be taken into account is the ability of the competitors participating. There will obviously be different standards for the different levels of matches and tournaments as specified in the IPSC Rules. Our members are a cross section with different levels of skill. Don't design a shoot to give the top shooters in the club a real challenge and completely demoralise the shooter who has only recently graduated from the beginner's grade. By and large the intermediate shooters make up the bulk of our members, let's keep them enthusiastic, they too can develop into the top shooters if we keep them in the sport long enough.

18. Standard Exercise. The exercise where a squad is on the line (Standards) is where particular attention is required for the following reasons:

18.1. you often have the experienced shooter and the less experienced shoulder to shoulder within approximately 1,5m of each other,

18.2. what might be easy for the experienced shooter may be beyond the capabilities of the less experienced shooter who is now making an all-out effort to match the better shooter, and

18.3. it is particularly on the standard exercise where shooters work to tight times, and under stress the accidental discharge is most likely to result in a disqualification.

19. Pay Attention. It follows that in designing a CoF the RO should pay particular attention to the following:

19.1. any exercise which entails a change in stance or shooting position, such as starting strong or weak side on, back to target, etc.,

19.2. weak hand shooting,

19.3. any exercise where the time limits become very tight, having regard to the ability of the shooters in question, and

20. Medium and Long Courses. Points to bear in mind when designing a medium or long course are, amongst others:

20.1. any physical obstacle that the competitor has to go over or under,

20.2. falling plates and other metal equipment which may cause a ricochet or splinter,

20.3. any target so placed that a competitor who, under the stress of competition, may be inclined to overrun and then shoot back at or a target placed close to a line along which a competitor is likely to move and which is not close to a side stop, and

20.4. weak hand shooting.

21. Particular Problem Areas. This list of problem that the course designer has to bear in mind is never ending. It is not suggested that all problem activities should be avoided at all costs, for that is clearly not always practical. But the course designer should at least have been aware of the potential problems and weighed this against such factors as the experience of the shooters, the competence of the RO concerned, the number of spectators, etc.

## CLARITY

22. Rationale. One unfortunately often sees courses which are unsatisfactory simply because the course designer himself was not clear on what he wished to achieve. This happens when there is no rationale behind the design of the course.

23. Procedure. For this reason it is strongly recommended that the course designer goes about the design of a course in the following way:

23.1. find a situation (in broad outline) which you regard as being adaptable to a practical shooting course,

23.2. analyse this situation and determine what skills you would test (shoot from an uncomfortable position, crouch, etc),

- 23.3. define the rationale most suitable to such a course, and
- 23.4. then design the course on paper.
- 24. The course designer should have a clear picture in mind of the basic types of courses with their variations. These are set out clearly in chapter 1 of the IPSC Rules.

## RELEVANCE

- 25. IPSC shooting should be paid more than just lip service. Your aim should be to take a relevant situation and reduce this to a CoF. One is naturally handicapped to a very large extent by 3 factors, namely:
  - 25.1. restrictions imposed by safety considerations,
  - 25.2. the challenge faced by each competitor must be the same which in turn makes it difficult to introduce an element of surprise, which to a restricted degree can be overcome with reactive targets etc., and
  - 25.3. the number of shooters involved, as owing to the time involved with scoring and patching, the course itself has to be kept short and sweet.
- 26. Apply the Rules. However, because concessions have to be made to relevance, it does not mean that relevance goes by the board; if anything it means that greater effort must be made to achieve it.
- 27. DVC. Remember that the sport developed from and is based on balancing accuracy, power and speed.
  - 27.1. Power more or less takes care of itself. The scoring values presently used ensure this and encourage the use of guns and ammunition that meet the power factor.
  - 27.2. The emphasis should be on the balancing of the speed and accuracy and as a rough rule of thumb it can be taken that a 25cm group within the A in 5 seconds is preferable to a 5cm group in 8 seconds. With the Comstock scoring method of score divided by time this is more or less automatically accommodated.
  - 27.3. Herein lies the principal difference between practical shooting and precision shooting. In precision shooting the entire emphasis is placed on accuracy.
  - 27.4. Emphasize speed of shooting with accuracy rather than deliberate type shooting, although all shooters should be capable of deliberate placing of shots in their own time.
- 28. Reloads. Forced reloads are limited to standard exercises in order not to limit the firepower of a firearm or interfere with a shooter's natural training.
- 29. Improvisation. As few restrictions as possible should be placed on technique, stance, etc., in order not to limit freedom of improvisation. The shooter should rather be asked to solve a given problem as best he can, which means that the following should be avoided as far as possible:

## Fixed Firing Positions

\*By simply using vision barriers, simulated and real hard cover, and other props that restrict the movement of the competitor, while still allowing options, regarding the manner or sequence in which the problem can be overcome, impractical competitor behaviour can be prevented, while still retaining the approach stipulated in the freestyle principle of the IPSC rules.

\*If the beginner does not feel confident to hit A's beyond 5m it is just as well that he knows this. If the experienced shooter is good enough to engage targets at an acute angle, or score on difficult shots at greater distances, this will be the reward for his ability, while the beginner can still fulfil the stage requirements, albeit in a longer time, when having to move closer to the barriers to get the shot.

30. Freestyle. Bear in mind the following IPSC principle:

"IPSC matches are freestyle. Competitors must be permitted to solve the challenges presented in a freestyle manner and to shoot targets on and "as and when visible" basis ...

31. Emphasis. The emphasis should be on shooting, not on

31.1. athletic feats such as a long sprinting course, scaling of high walls, crawling underneath a very low tunnel etc.

- 31.2. technicalities such as overstepping a line by a fraction, etc., or
- 31.3. involved, detailed instructions which make the test more one of memory than of shooting.
- 32. Weak Hand. If weak hand only is called for
  - 32.1. this should be at the end of the course,
  - 32.2. from that point onwards the competitor should continue with the weak hand, performing all functions without any assistance from the strong hand or arm, until the course is completed, and
  - 32.3. handling the gun or equipment with the strong hand does entail very heavy penalties (procedural error for every occurrence). See rule 10.2.8 for exceptions.
- 33. Concealed Targets. Concealed or partially concealed targets (hard and soft cover) are permissible, in fact even desirable.
- 34. Non Shoot Targets. Where non shoot targets are used, be aware of shoot throughs. Remember targets are impenetrable and shots that pass through one target and go on to strike another cause endless problems for the RO. Avoid this situation at all costs. Bear in mind that not all competitors will approach the problem in the same way and allow for this.
- 35. Placing Targets
  - 35.1. Place targets as close to the backstop as possible.
  - 35.2. Ensure shots don't result in direct hits on concrete, rocks and inadequately stacked tyres.
  - 35.3. All shots at the target from any possible shooting position must be contained in the shooting bay, especially shots fired from kneeling and prone positions.
  - 35.4. Shots fired by shooters of all physical heights must be contained in the shooting bay.
  - 35.5. Steel targets must be placed at least 7m from the closest overrun of the competitor. The steel must be placed square to the shooting position to prevent ricochets. Splatter to the sides and front will cause raggedness in targets placed close to the steel. Place solid traps to catch possible side splatter from the steel. This is why shooting glasses is essential to ROs, competitors and spectators.
  - 35.6. Ground level targets placed away from the backstop or berm must have adequate bullet traps placed to catch any possible ricochets. This can be in the form of sand filled tyres, sandbags, hay bales, etc. Check for the bullet strike and adjust the bullet traps until they adequately contain the shots.
  - 35.7. Target frames are constructed of wood. Keep metal to a minimum especially the close range targets. Metal frames holding the wood must be kept as far away from the shootable areas as possible.

## VARIETY

- 36. Little can be added to what was said in Chapter 4: Providing a Firm Foundation for the Sport, other than to stress the importance of avoiding stereotype courses.
- 37. Old Courses. There is no objection to using old courses provided that:
  - 37.1. no course is shot repeatedly and allowed to become a definitive measure of practical skill - if this is constantly practised it loses all value;
  - 37.2. if such a course is used, it is scrutinised fully, and if necessary amended to comply with the principles of course design.
- 38. Fun Shoots. On the club range "fun shoots" should not be neglected. Balloon, numbers, dart board shoot, etc., keeps alive the fun during off times.

## DEVELOPING SKILL

- 39. Purpose. The purpose of developing practical shooting skills is to
  - 39.1. to improve proficiency in the handling of the specific firearm,
  - 39.2. to fix a pattern of automatic reaction, in other words, to train the shooter to react subconsciously, and
  - 39.3. to develop engagement logic.
- 40. It is therefore immediately apparent that
  - 40.1. Standard Exercise provide the foundation of shooting proficiency but are a means to an end and not an end in itself, and

40.2. Long Courses, the Man vs. Man, Short Courses, etc., together with Standard Exercises form an integrated whole and should be viewed as such.

41. Statistics. In order to do this effectively the RO or training officer needs statistics reflecting what progress is made, identifying weaknesses, etc. The simplest way to obtain this information is to use score sheets.

42. Development Program. A program may be undertaken as a specific project. This will probably be done as a matter of course in the case of beginners in the established clubs and also by the newer clubs that are not yet fully committed to competition. It will normally be found that the RO has to take the initiative and somehow integrate the league, practice of published courses for matches, championships, etc., into such a program.

43. To achieve this it becomes doubly important

43.1. that the RO is conscious of the problem,

43.2. analyses the results of shoots to identify areas of weakness which require special attention, and

43.3. designs courses and exercises that supplement the league, etc.

44. The average member may not even be aware that he is, in effect, being put through an advanced training course if the RO does his homework and introduces courses and exercises dictated by the needs, but the results will be there.

## GENERAL

45. Promotion of the Sport. A very important point in promoting the sport is course design. All the aspects mentioned here are to be borne in mind when designing a CoF, together with aspects that may improve the spectator appeal of the course being designed.

46. Public Appeal. In order to interest potential sponsors etc. the sport must appeal to the public. It is sponsorship that will eventually enable the association to increase its facilities and membership. A vital issue in obtaining better spectator appeal is the use of reactive targets, which obviously register when hit. This enables spectators to follow a competition and observe the difference between individual skills.

## 7 DALIS: PROCEDŪROS ŠAUDYKLOJE

### PRATIMO PROCEDŪRA

1. Efektyvus vadovavimas pratime ir teisingas personalo vadyba užtikrina optimalų darbą atliekant įvairias procedūras. RO turi suplanuoti savo pratimo administravimą taip, kad naudojant minimalias sąnaudas praleisti grupę šaulių jų neskubinant, ar atrodant neprofesionaliai.

2. Trys oficialūs varžybų atstovai reikalingi, kad užtikrinti sklandų darbą pratime.

Range Officer. Prižiūri ginklą ir bendrą saugumą, turi taimerį ir išlieka ištiesios rankos atstumu iki šaulio.

Rezultatų vedėjas. Žiūri procedūrinės klaidas, pan. ir užrašo rezultatus.

Pratimo organizatorius. Priima sekantį šaulį besiruošiantį šaudyti šiame pratime (brifinguoja, atsako į klausimus ir t.t.) ir prižiūri šaulių eiliškumą.

3. Laikas "Eteryje" ir "Ne eteryje"

"Eteryje". Šis laikas yra skirtas šauliui, nuo komandos "Užtaisyti ir pasiruošti" ("Load and Make Ready") iki "Saugu" (Range is Clear) (normaliai 1 - 2 minutės).

Atkreipkite dėmesį, kad tai skirtinga nuo pratimo eigos (CoF - course of fire) . CoF prasideda nuo "load and make ready" ir baigiasi ginklo įdėjimu į dėklą, po "If clear, hammer down, holster" (Jei tuščias, spragtelkite, ginklą į dėklą)

"Ne eteryje". Šis laikas skirtas oficialiems asmenims, kad atlikti savo funkcijas, tokias kaip skaičiavimas, klijavimas, ir pan. (4 - 5 minutės). Geras tempas ("rule of thumb") yra 10 dalyvių per valandą (6 minutės vienam dalyviui).

4. Vadybos patarimai. Naudokite "Pratimo organizatorių" (Stage Organizer). Jis paskelbia šaulių eigą ir pakviečia sekantį šaulį dar prieš RO grįžtant suskaičiavus rezultatus.

Vietinės reikšmės varžybose, naudokitės šaulių pagalba, kad padėtų klijuoti taikinius, pakelti metalinius taikinius, sutvarkyti įrangą ir pan., po to kai jie baigė šaudyti.

## KASDIENINIS PRATIMŲ PATIKRINIMAS

5. Stage Inspection. Pirmas dalykas, kurį RO privalo atlikti atėjęs į pratimą, tai patikrinti pratimo įrangą ir kad ji atitinka paskelbtai Pratimo šaudymo tvarkai (CoF). Jei ne, sutvarkykite pratimą taip, kad šis atitiktų aprašymui buklete ir brifinge. Jei yra skirtumų, pašalinkite juos drauge su Range Master'iu .iki pirmam dalyviui pradėdant šaudyti. Jeigu jus manote, kad kažkas pratimo CoF turėtų būti pakeista , pirmiausia pasiaiškinkite tai su Range Master, kadangi pertvarkę pratimą galite iššaukti beribius arbitražinius ginčus ir peršaudymus.

6. RO bagažas. Taikiniai keitimui, kuoleliai, lipdukai, ir pan., kurių užteks visai dienai. Būkite RO nereikalaujančiu priežiūros.

7. Švara. Išvalykite vietovę ir įsitikinkite, kad yra šiukšlėms skirta dėžė ar maišas. Išsivalykite po kiekvienos šaulių grupės (squad) ir įsitikinkite, kad jūsų pratimas tvarkingas.

8. Tarp grupių. Patikrinkite taikinius, pakeiskite juos jei būtina, perdažykite lėkšteles, paimkite rezultatų lapelius (score sheets) ir jei niekas jų nesurenka, nuneškite statistikams įvesti. Žiemos ir vasaros metu vartokite pakankamai skysčių.

## ŠAUDYMO TVARKA

9. Siekiant užtikrinti konstruktyvumą ir lygiavertiškumą, šaudymo tvarka turi būti ta pati visiems dalyviams.

10. IROA turi sudaręs šaudymo tvarką kuri gerai veikia. Lengvai suprantama ir visiems vienodai sąžininga. Pažiūrėkite šaudymo tvarką "IROA Member Handbook". Rekomenduojama, kad šiais principais būtų vadovaujama visų lygių varžybose. RM turi nustatyti šią šaudymo tvarką, kuri turi sklandžiai eiti, dar prieš prasidedant varžyboms.

## GRUPĖS BRIFINGAS IR SUSIPAŽINIMAS SU PRATIMU (Walkthrough)

11. Brifingas. IPSC taisyklės yra specifinės, dėl to, kas turi būti brifinge ir kad kiekviename pratime turi būti po jos kopiją, šauliams susipažinti. Tačiau esminis dalykas yra tas, kad Chief Range Officer perskaitytų brifingą visoms šaulių grupėms. Tas pats asmuo, tuo pačiu būdu skaito brifingą visoms šaulių grupėms vienodai, užtikrinant tą pačią seką ir lygiavertiškumą brifinge.

12. Susipažinimas su pratimu. Po perskaityto brifingo, leiskite dalyviams pasivaikščioti po pratimą ir su juo susipažinti. Fiziškai pademonstruojant pratimo įrangą, judančius taikinius bei starto padėtį. Judantys taikiniai grupei šaulių demonstruojami tik vieną kartą. Duokite 5 minutes pasižiūrėti pratimą , atsižvelgiant į grupėje esančių dalyvių skaičių. Po to dalyviai į pratimą įleidžiami tik klijuoti taikinius ir susirinkti įrangą. Tik sekantis pagal eilę šaudantis šaulys turi teisę įeiti į pratimą ir starto padėtį, bei pasiruošti, tačiau tik tiek kiek reikia , negaišinant laiko. Paaiškinkite tai šauliams susipažinimo su pratimu metu. Taisyklė 8.7.5.

13. Įrangos patikrinimas. Dalinai į RO atsakomybę įeina pratime patikrinti šaulio įrangą pratime. Šis įrangos atitikimo taisyklių reikalavimams, keliamiems skirtingoms divizijoms, nepakeičia įrangos patikrinimo registracijos metu. Įrangos patikrinimas gali būti atliekamas prieš brifingą, arba formaliai atliktas varžybų eigoje, kuriam atlikti gali būti naudojamas įrangos patikrinimo lapas (angl. - equipment check sheet). Žr. pavyzdį priede A.

## TAIKINIAI IR TAŠKŲ SKAIČIAVIMO METODAI

14. Taikiniai. Vieninteliai taikiniai naudojami varžybose ir turnyruose, tai:

- 14.1. IPSC klasikinis (classic) arba metrinis (metric) kartoniniai/popieriniai taikiniai,
  - 14.2. metalininkai "pepper popper" ir klasikinis "popper" taikiniai,
  - 14.3. 20 cm apskritas ir 15 cm kvadratiniai metaliniai taikiniai skirti tik pistoletams ir revolveriams,
  - 14.4. universalus taikinytis,
  - 14.5. A4/A ir A3/B popieriniai taikiniai, ir
  - 14.6. apskritos ir stačiakampės lėkštės nuo 15 iki 30 cm graižtviniams šautuvams ir automatams.
- Taikinių aprašymas yra taisyklių prieduose.
15. Bet kokiose varžybose vykstančiose pagal IPSC taisykles, tik oficialūs taikiniai gali būti naudojami. Tai yra siūloma tuo tikslu, kad visi šauliai dalyvaudami varžybose arba turnyruose pagal IPSC taisykles, būtų pažįstami su taikiniais.
16. IPSC taikiniai ir jų pataikymo zonų taškų vertės yra aiškiai nurodytos taisyklėse.
17. Nei viena pataikymo zona ant taikinio skirianti linija neturi būti matoma iš daugiau nei 10 m atstumo, kurių pageidautinas nubrėžimo metodas - perforacijos (skylių pramušimo) būdu. Visi taikiniai, įskaitant "baudos" (non-shoot) taikinius, turi turėti 5 mm ne įskaitinę ribą taikinio pakraščiuose.

## BAUDOS IR DISKVALIFIKAVIMAS

18. RO turi aiškiai skirti baudas nuo šaulių diskvalifikavimo.
19. Baudos. Baudos yra paprasčiausias dalykas. Šaulys yra baudžiamas už padaromas procedūrinės klaidas, nepataikymus ir t.t., ko pasekoja nuskaičiuojamas tam tikras skaičius surinktų taškų.
20. Diskvalifikavimas. Visiškai skirtingai nuo baudų, diskvalifikavimas, tai disciplinos pažeidimas, dažniausiai saugumo taisyklių reikalavimais apibrėžtos tvarkos nepaisymą. Tai dažniausiai anuliuoja visų tų varžybų rezultatus ir šaulys yra pašalinamas iš varžybų.
21. Kai šaulys nėra diskvalifikuojamas, tačiau yra sustabdomas, kuomet jis susižalojo pratimo atlikimo metu, ir RO nusprendžia, kad tęsimas gali turėti neigiamo poveikio sveikatai arba kuomet RO įtaria, kad kulka užstrigo vamzdyje, arba šaulys pametė akinius ar ausines ir t.t. Visa tai yra susiję su šaulio saugumu.

## TAŠKŲ SKAIČIUOTOJAI, KLIJUOTOJAI IR TŪTELIŲ RINKĖJAI

22. RO atsakomybėje. Taškų skaičiuotojai, klijuotojai ir Scorers and patchers assist the RO, which means
  - 22.1. jis yra atsakingas už jų veiksmus ir dėl to už jų klaidas ir
  - 22.2. yra jais įsipareigojęs.
  23. Taškų skaičiuotojai ir klijuotojai. Skaičiavimas ir klijavimas tuo pat metu yra ir dėkingas ir nedėkingas darbas ir RO pareiga tai užtikrinti.
  - 23.1. klijuotojai turi gauti atitinkamas pertraukas,
  - 23.2. yra pakankamai žmonių, kurie supranta ir turi patirties taškų skaičiavime, taigi jie gali dirbti rotacijos principu ir
  - 23.3. taškų skaičiuotojas paskiriamas ir pripažįstamas už savo darbą, kadangi taškų surašymas nėra paprastas darbas.
- Tai mažas mandagumo gestas, nereikalaujantis didelių pastangų, prieš pradėdant darbą, brifingo metu, vardu pristatant asmenį, kuris užrašys rezultatus.
24. Scorers. If more than one scorer is going to be used in any event (and this is desirable) the RO should get together with the scorers before the event and make sure
- 24.1. that they understand how the score sheets are to be completed,
  - 24.2. that the same method of scoring will be used by all, and
  - 24.3. that they understand the signals the RO will give for penalties, procedural, etc.
25. Scoring from the Start. With patching and scoring on a long course the scorers and patchers often start working from the start while the competitor is still shooting, particularly where the event is run to a tight time-schedule. There is no objection to this PROVIDED that the squad is briefed accordingly, it is

ensured that they do not move forward too quickly, for instance where the course entails shooting in the direction of the berms, and that a nominee of the shooter accompanies the scorer to verify that the score is recorded correctly.

26. Case Pickers. "Case pickers" are something of a problem, firstly as far as safety is concerned and secondly administrative. Safety wise

26.1. on a long course case pickers should be controlled to ensure that they do not get over zealous and ahead of the RO, which principally happens where the terrain is such that cases may easily be lost. This requires the RO staying with the competitor and he cannot amble along at his leisure.

26.2. on a standards stage they must stay 10m behind the firing line and not move up before the "Range is Clear" command has been given.

Administratively because the time taken to hunt the missing few cases can make a stage run behind schedule quite quickly. Picking up cases can always be done later and must not delay the running of the stage.

## SCORESHEET CHECKLIST

27. Below are some best practices to help ensure accurate and complete scoresheets.

28. Write CLEARLY.

29. Always use numbers, NEVER use hash marks.

30. Repeat Calls. Verbally repeat ALL scoring calls (hits or penalties) and time so the RO knows you recorded them correctly.

31. Total. Total all the columns.

32. Cross Total. Cross total the total hits, misses, non-shoots and procedurals to make sure they correctly add up to the stage round count.

33. Circle. After you cross total the hits, CIRCLE the shot count number to show you checked this.

34. Procedurals. If procedurals are recorded, write down the reason for the procedural penalty with the rule number to avoid questions later.

35. Penalties. Do NOT write anything in the penalty boxes except penalties!

36. Warnings. If you issue a warning to a competitor, write down the reason for it and the rule number to avoid any doubt. Remember the Stats Officer will inform the Range Master, who will follow it up in case of repetition of the same fault.

37. FOCUS on the scoresheet, NOT on the target! The easiest way to avoid scoresheet errors is to focus only on the scoresheet and avoid looking over the RO's shoulder while he scores a target. Always let the RO do his job and call the score, while the scorer does his job and writes down the accurate score.

38. Alterations. Initial any alterations you might have made on the scoresheet and ensure the shooter also initials the alterations.

39. Feedback. Once you have completed and checked the scoresheet, talk the shooter through it. Put the completed scoresheet in front of the shooter, and then call everything out. For example, 12 Alfa, 2 Charlie, total of 14 hits. No penalties and your time was 5.73 sec. And don't forget to also write down the time of day.

40. Signature. After the shooter has reviewed the scoresheet, have them sign it. Make sure that YOU sign the scoresheet after you have checked the time and score and don't forget to record the time of day.

41. This all seems so simple, but we make far too many errors on scoresheets. The shooter showed up to shoot, paid his entry fee, shot his match and deserves an accurate accounting of his score. Scoring is often approached more casually at lower level matches, but this is where good habits start. Taking a little more time to double check makes the stats job easier and ensures the shooter gets an accurate score.

## DISQUALIFICATIONS

42. A disqualification [DQ] is the severest sanction that can be applied during a competition and is applied at all levels. Such sanction is not lightly applied but it occurs in many competitions. The reasons

for a DQ are all linked to safety infringements or possible safety infringements and are intended to ensure rigid compliance to safety. The IPSC Rules are clear on this and will not be discussed here.

43. DQs are not something that a range officer actively seeks out, it usually finds you. It is always as a result of competitor action, owing to a safety infringement by the competitor that may be his own error or caused by poor course design [DQ trap]. This is why good course design is so important. It is not something that we want to do but do not hesitate if it happens. Condoning a breach of safety will have repercussions later as the competitor may possibly repeat it later and other competitors will judge you on this and it will make enforcing any of your decisions later very difficult.

44. RO Action. The range officer must stop the competitor immediately an unsafe action takes place. Unload and show clear, and then explain to the competitor the reason for the DQ. Usually the competitor knows what went wrong and accepts gracefully. In all cases, the Chief Range Officer for that area and the Range Master should be called. While you are waiting for either or both of them, complete the DQ documentation that should be in your stage pack. Make specific mention of the IPSC Rule and the circumstances of the DQ and be doubly sure that the time of day is entered on the score sheet and DQ form. Ask the competitor to wait there until the Range Master or Chief Range Officer arrives. This is so that the Range Master can be aware of what is happening on the range, ensure that the competitor is satisfied, and may rectify any misjudgement that you may have made before it escalates.

45. A DQ is unpleasant at the best of times; therefore handle the competitor with the necessary patience and tact. Do not become involved in an argument with the competitor, ask him to wait for the Range Master and carry on with the next competitor.

46. If you have more than one DQ on your stage for the same action investigate and determine what the cause is. Get the Range Master and discuss this with him to find a solution. Do not do this on your own as this may change the conditions of the shoot for all subsequent competitors and cause a reshoot for those that have completed the stage already. This is a decision that only the Range Master must take.

## ARBITRATION

47. It may happen that the competitor wants to dispute your decision on any matter except for scoring. This is the right of the competitor to do this, do not take exception if this happens to you.

48. To start with you must have a complaint that cannot be settled. More often than not you can use your Chief Range Officer or Range Master to settle disputes without having to go through the arbitration process. This is always the first step in settling any dispute.

49. The procedure is that the competitor must complete the necessary request that should be part of your RO pack and hand it to the Range Master within one hour of the occurrence, failing which the arbitration fails. The Range Master will handle this further and you will carry on with the rest of the squad. You may be called to explain to the arbitration committee what happened. You abide gracefully with whatever the arbitration committee decides.

## HOW TO BE A BETTER RANGE OFFICER

50. Always have a clear, written stage briefing (approved by the RM) and read it out to each and every squad. Read it. Do not take it from memory. Also ensure that a copy is posted at the stage entrance so competitors can also read it.

51. Please do not give a stage briefing or issue range commands while holding a cigarette or cigar.

52. If a competitor wants to ask you a question about the stage, ask the competitor to wait while you assemble the entire squad and your fellow ROs before you reply. In this way everybody hears the same question and the same answer. If you think the question and answer might influence the conduct, procedure, scoring and/or application of penalties for the stage, summon the CRO or RM.

53. If a rule issue arises, don't quote rules from memory. Always have a rulebook with you and look up the answer, then show the competitor the applicable rule. If you are in doubt, summon the CRO or RM.

54. If you must DQ a competitor please apologize to the competitor. The competitor's actions caused the DQ and you really hate to DQ a competitor.

- 55. If the competitor is upset about a DQ, remain calm. Give him your reasons and offer to summon a more senior official to assist. He has every right to make an appeal according to the rules.
- 56. Enjoying friendly talks with the squad is good but, when the competitor comes to the line, it's down to business. Give the range commands clearly and focus fully on the competitor only.
- 57. During scoring, if a competitor challenges a scoring call, don't just dismiss him - the difference between an A and a C can mean the difference between 1st and 2nd place. Take out your scoring overlay and take the time to carefully check the challenge, but only score what you can actually see. Never give a hit on a "benefit of doubt" basis, as you have more than one competitor to consider.
- 58. After scoring a competitor, stay downrange and be the last person to return to the start position. In this way you can ensure that the stage is clear before you start the next competitor.

## Debugging a Stage and Being Prepared

### Safety

- 59. Check every possible angle of fire to ensure that the stage will be safe for each competitor, official and spectators.
- 60. Check the range surface for dips, bumps, rocks and other irregularities that may potentially cause a competitor injury.
- 61. Check that all props a competitor might use for support (including doors and ports) are strong and durable enough for the intended purpose and for the duration of the match.
- 62. Check that targets are not placed too highly whereby shots passing through them will leave the shooting bay.
- 63. Ensure there is sufficient room for the RO to monitor safe competitor action without interfering with the competitor.

### Scoring

- 64. Check every possible angle of fire to ensure there are no shoot-throughs, remembering to consider short and tall competitors.
- 65. If there are partial targets on the stage, make sufficient and identical sets of spares in advance to ensure consistency and more efficient replacement.

### Consistency

- 66. Secure each target stand and popper to the range surface.
- 67. Mark paper target stands/sticks with the precise angle, location and layout of targets. Take digital photos if possible [your cell phone].
- 68. Make a written note of the sequence and presentation of all Scoring and Penalty Targets, especially overlapping and adjacent ones.
- 69. Record the height of "non-standard length" sticks used to hold paper targets, in case they get shot and need to be replaced, and have spares ready.

### DQ Traps

- 70. Ensure targets don't encourage a competitor to inadvertently run past them while shooting and therefore break the 90 degree angle.
- 71. With a table start, use a non-slip surface to prevent the gun moving when the competitor reaches for it and ensure the table itself is securely anchored.
- 72. It's better to use a rear starting line (i.e. heels against rear) rather than a starting box, to minimise the chance of competitors tripping.
- 73. Use strongly braced barricades rather than charge or fault lines to further minimise the chance of

tripping.

## Supplies

74. Have spare cable lengths for activators of moving targets in case they get shot and broken.
75. Have plastic covers for the targets ready if the weather looks rainy.
76. Have at least one spare battery for your timer and, if possible, a spare timer.
77. Have an ample supply of buff, white and black patches for paper targets, plus white and black paint for poppers and plates.

## Watch What Needs To Be Watched

78. Watch the gun during loading, reloading, unloading and movement.
79. Do not watch the shooter's feet. If there are charge or fault lines, your assistant RO should be watching.
80. Never look at the timer until after you issue the "Range Is Clear" command. If you are holding the timer properly, it will pick up the shots but, as you approach the final array, move it closer to the competitor, because the only time that really counts is the one from the last shot.

## APPENDIX A TO CHAPTER 8

### Equipment Check Sheet

Competitor number Squad Division

Front

(Original position of firearm marked "X" and loading device carriers marked "O")

| Stage | Verified | Stage | Verified | Stage | Verified | Stage | Verified |
|-------|----------|-------|----------|-------|----------|-------|----------|
| 1     | 11       | 21    | 31       |       |          |       |          |
| 2     | 12       | 22    | 32       |       |          |       |          |
| 3     | 13       | 23    | 33       |       |          |       |          |
| 4     | 14       | 24    | 34       |       |          |       |          |
| 5     | 15       | 25    | 35       |       |          |       |          |
| 6     | 16       | 26    | 36       |       |          |       |          |
| 7     | 17       | 27    | 37       |       |          |       |          |
| 8     | 18       | 28    | 38       |       |          |       |          |
| 9     | 19       | 29    | 39       |       |          |       |          |
| 10    | 20       | 30    | 40       |       |          |       |          |

## 8 DALIS: GINKLAI IR PERTAISYMAS ("RELOADING")

1. Įžanga. Manoma, kad RO paprastai yra patyręs šaulys, kuris yra susipažinęs su ginklų veikimo principais ir turi praktinių žinių apie šaunamuosius ginklus. Jis šaudykloje susiduria ir su pertaisytais šaudmenimis. Pagrindinės žinios nėra įtrauktos į šias pastabas, tačiau RO turi gebėti įvertinti šaunamąjį ginklą ar šaudmenis, kaip nesaugius, gali tikėtis klausimų iš dalyvių ir klubo narių ir turėtų turėti tam tinkamą atsakymą ir paaiškinimą.

### ŠAUNAMIEJI GINKLAI IR KALIBRAI

2. IPSC neapsiriboja pistoletais ar revolveriais. Sportas susideda iš trijų disciplinų, pistoleto/revolverio, lygiavamzdžių ir graižtvinių šautuvų. Tačiau reikia pripažinti, kad pistoletas ir revolveris yra labiausiai paplitę. Pistoletų/revolverių, lygiavamzdžių ir graižtvinių šautuvų taisyklės yra patalpintos IPSC

interneto svetainėje.

3. Galia. Minimali leistina galia vadinama "Minor" ir yra apibūdinta visuose IPSC taisyklių sąvaduose. Galia išreiškta terminu "faktorius" yra skaičiuojama kiekvienam ginklui individualiai didesnių varžybų metu, tačiau dažnai mažų, kaip pavyzdinė procedūra.
4. Faktorius. Faktorius yra skaičiuojamas sekančia formule: (kulkos svoris granais x greičio pėdomis per sekundę [fps]) padalinta iš 1000. Arba gramais x metrai per sekundę, padalinta iš 1000.
5. Kalibras. Vienintelis apribojimas ginklams, tai kalibras. Tai skirta tam, kad subalansuoti tris praktinio šaudymo elementus - galią, greitį ir taiklumą. Bet koks kalibras gali būti pripažintas kaip "Major", jei atitinka taisyklių reikalavimus. Skirtinguose divizionuose, dėl gerų tikslų yra įvairūs apribojimai.
6. Visi ginklai, ar tai revolveriai, pusiau automatiniai pistoletai, viengubo ar dvigubo veikimo, vienašūviai, "pompinio" ar užraktiniai (angl. - bolt), krentančio bloko, ar su gaiduku, gali būti naudojami šiame sporte. Tačiau praktika parodė, kad dominuoja pusiau automatika su greitu pertaismu, dominuoja, ypač "Open" divizione. Kitokio tipo ginklai sutinkami kituose divizionuose.
7. Kulkos greitis matuojamas chronografu.

## NESKLANDUMAI (UŽSIKIRTIMAI)

8. Fokusavimasis. Šiame vadovėlyje mes kalbame apie ginklo užsikirtimus šaudykloje, varžybų metu. Rekomenduojamos žemiau išdėstyti saugumo reikalavimai.
9. RO atsakomybė. Pirmiausia atsakomybė, įsitikinti, kad ginklas (ir šaudmenys) yra saugūs ir saugiai pritvirtinti prie šaulio įrangos. Tačiau, ginklai taip pat papuola po RO jurisdikcija ir jis gali įvardinti ginklą, kaip nesaugų ir uždrausti su juo dalyvauti varžybose.
10. Abejonės nauda. Siekiant užtikrinti saugumą, teisė abejoti jokiai šauliui nėra suteikiama. Jeigu ginklas užsikirto, jis tampa "įtariamuoju"! Pilnai įsitikinkite, kad ginklas tvarkoje, prieš leidžiant tęsti. Jūs esate įgaliotas spręsti dėl dalyvio ginklo tinkamumo tęsti varžybas.
11. Dalyvio patirtis. RO privalomai, turi padėti dalyviui, atsižvelgiant į šaulio patirties lygį. Tuo atveju, jei nepatyręs šaulys dvejoja, kaip išspręsti problemą, RO turėtų skirti tam dėmesio, kad užtikrinti saugumą. Stovėti arčiau, kad apriboti nesaugius šaulio judesius su ginklu, RO, kitų šaulių ir žiūrovų atžvilgiu.
12. Standartinis pratimas. Tuo atveju jeigu ginklas užsikerta standartinio pratimo metu:
  - 12.1. šaulys jokiais aplinkybėmis negali tvarkytis su ginklu, o turi pakelti ranką, kad atkreipti RO dėmesį į problemą (išskyrus pagautos tūtelės ar paprasto užsikirtimo šalinimą);
  - 12.2. kai grupė (squad) atšaudė pratimą, siekiant užtikrinti kitų šaulių saugumą, šauliui, kuris dar vis laiko užstrigusį ginklą rankoje, derėtų pasiūlyti žengti porą žingsnių į pratimą drauge su RO ir tuomet pašalinti strigimą.
  - 12.3. Kai strigimas pašalintas, šauliui turi būti leista tęsti.
13. Revolverių strigimai
  - 13.1. Dėl atatrakos poveikio arba dėl netinkamai užspaustos kulkos, ši gali tūtelėje pajudėti į priekį.
    - 13.1.1. Tais atvejais, kai cilindras sukasi pagal laikrodžio rodyklę, cilindras gali būti atidarytas ir problema gali būti pašalinta.
    - 13.1.2. Kulka gali užstrigti tarp cilindro ir vamzdžio. Šią kulką reikia įstumti atgal ir tai nederėtų daryti ugnies linijoje. Tuose revolveriuose, kur būgnas sukasi atvirkščiai, prieš jį atsitarant, derėtų įstumti kulką atgal pakankamai giliai, kad ji prasisuktų pro vamzdį, cilindrą būtų galima atidaryti ir pašalinti problemą.
  - 13.2. Mažas svetimkūnis (švino drožlės ir pan.) gali įstrigti tarp vamzdžio ir cilindro; dažniausiai šiek tiek daugiau jėgos padeda cilindrui prasisukti.
  - 13.3. Išsipūtusios kapsulės gali neleisti cilindrui prasisukti.
  - 13.4. Kartais kai revolveris yra padėvėtas ir klebus, cilindras neatsistoja į savo tikslią padėtį ir neleidžia jam užsirakinti šūviui.
14. Pusiau automatinų strigimai
  - 14.1. Dažniausiai strigimas sąlygotas blogu padavimu arba išmetimu. Turi būti imtasi sekančių žingsnių:

- 14.1.1. Įsitikinti, kad ginklas nukreiptas saugia kryptimi.
- 14.1.2. Išimkite dėtuve.
- 14.1.3. Atidarykite spyną ir ją užfiksukite galinėje padėtyje.
- 14.1.4. Išimkite užstrigusią tūtelę ar šovinį iš dėtuvės ar lizdo.

NB. Tuo tarpu kai reikalaujama atidaryti spyną, kartais reikalinga panaudoti daugiau jėgos jai atidaryti. Šiuo atveju daromos klaidos, kai šaulys nukreipia ginklą sau į ranką, pasuka vamzdį į šalį, arba bandydamas atitraukti spyną atbula ranka, atkiša alkūnę ar rankos dalį prieš vamzdį arba netgi atsuka vamzdį į kitą asmenį. Įsitinkite, kad ginklas visuomet yra nukreiptas saugia kryptimi.

- 14.2. Kuomet spyna ne iki galo užsidaro, to priežastis dažniausiai yra
  - 14.2.1. šovinys nepakankamai įspaustas į tūtelę. Bandant ją išmesti, kulka gali likti vamzdyje, o tūtelė išlėkti, paskleidžiant paraką po ginklo mechanizmą. Ginklas prieš tolimesnį naudojimą turi būti kruopščiai išvalytas.
  - 14.2.2. svetimkūniai vamzdžio lizde (purvas, švino likučiai, drožlės pan.)
  - 14.2.3. silpnai besilaikanti kapsulė gali išskristi ir neleisti ginklo spynai pilnai užsidaryti.
  - 14.2.4. tūtelė gali būti didesnė nei lizdas ir dėl to gali neužsidaryti spyna.
- 15. "Pompinių", užraktinių (bolt) ir rankena užtaisomų strigimai
  - 15.1. Šiais principais veikiantys ginklai gan retai stringa ir tai įvyksta dažniausiai dėl šaudmenų problemos ir šie strigimai nėra greitai pašalinami ugnies linijoje. Pasirūpinkite strigimu ir jo saugiu pašalinimu.
  - 15.2. Rankena užtaisomi ginklai retai pasitaiko praktinio šaudymo varžybose.
  - 15.3. "Pompinio" veikimo šautuvai varžybose pasitaiko dažnai
  - 15.4. Užraktiniai šautuvai sutinkami graižtvinių šautuvų varžybose.
- 16. Nėra šūvio

## Revolveriai

16.1. Silpna pagrindinė spyruoklė. Tai gali nebeatsitikti atlenkus gaiduką. Šauliai kartais pernelyg palengvina spyruoklę, kad sumažinti nuleistuko paspaudimą.

Pusiau automatiniai, "pompiniai"(pump), užraktiniai (bolt) ir rankena (lever) pertaisomi

- 16.2. Silpna gaiduko arba skeltuvo spyruoklė.
- 16.3. Išsipūtusi kapsulė. Tai gali atsitikti su revolveriu, tačiau tai nėra dažna problema. Dažniausiai skeltuvas tokias kapsules pramuša, o pastarieji užstrigdina cilindrą.
- 16.4. Kai kurios kapsulės gali nesprogti, kadangi yra per daug kietos arba per daug minkštos kažkokiam konkrečiam ginklui.
- 16.5. Brokuota amunicija.
- 17. Automatinimas pusiau automatinuose ginkluose. Sekantys dalykai gali sukelti šaudymą automatine ugnimi:
  - 17.1. Defektuotas gaiduko kablys (sear).
  - 17.2. Išpustos kapsulės.
  - 17.3. Silpnai įtvirtinta kapsulė gali sukelti tokį efektą, kadangi užsidega trinkelėjęs užsidarančias spynas. Tai gali sukelti ir pavienius pakartotinus šūvius.
  - 17.4. Ugnies pasirinkimo svirtelė pervesta ant automatinės ugnies. Tai apibrėžta Graižtvinių šautuvų taisyklėmis. [pratime 0 taškų ir panašiai].
- 18. Sulūžusios dalys. Ši dalis yra labai plati, kad ją išdėstyti šiose pastabose, juolab, kad tai ne RO reikalas, kuriam tereikia įvertinti ar ginklas yra tinkamas naudoti. Dažniausiai lūžtančios dalys yra šios:

Skeltuvas

Išpūstas vamzdis

Ekstraktorius  
Taikikliai  
Gaiduko kablys  
Sprogdinys

## KADA GINKLAS YRA DEKLARUOJAMAS KAIP NESUGINGAS

19. Nuleistukas. Kuomet nuleistuko kontūras yra platesnis nei nuleistuko skliautelis. Tai privaloma taisyklė, reglamentuojama IPSC taisyklių. Su graižtviniais ir lygiavamzdžiais šautuvais yra kitaip.
20. Sulūžusios dalys. Ginklas su bet kokia sulaužyta detale ir ypač pusiau automatiniai ginklai su defektuotu "sear", kurie šaudo dupletais ar po kelis šūvius, arba
- 20.1. arba nesifiksuoja gaidukas, ir
- 20.2. ir blogai veikia saugiklis.
21. Revolveriai. Revolveris su būgno laisvumu, arba su per dideliu būgno pasisukimu.

Pastaba. Revolveriais būdinga kartais pro šoną spjaudytis švinu, net ir geros darbinės būklės.

## PERTAISYMAS ("RELOADING")

22. Įžanga. RO turi būti susipažinęs su bendrais pertaisymo reikalavimais ir konkrečiai apie daromas klaidas. RO taip pat turi būti apsišvietęs apie kalibrus dažniausiai naudojamus varžybose. Tai reikalinga tam, kad RO galėtų atskirti nesaugius šaudmenis ir turėtų žinių apie šovinių pertaisymą.
23. Patarimas. RO neturintis patirties, jokiais būdais neturėtų patarinėti dalyviui dėl šovinių pertaisymo, o turėtų jį nukreipti pas patyrusį asmenį arba rekomenduoti pertaisymo lentelių suvestinę.
24. Chronografas. A Taip pat RO neturėtų nustatinėti galios pagal garsą ar slėgį, jis turi žinoti F - faktoriaus apskaičiavimo formulę ir kaip naudotis chronografu. Kiekvienose varžybose turi būti skirta vieta chronografavimui.
25. Nauji pertaisyti šoviniai. Kai naujas varžybų dalyvis pradeda pertaisinėti šovinius, RO turėtų su derama pagarba pasiteirauti, ar pastarasis laikėsi saugumo reikalavimų tai darant.
26. Ugnies linijoje. RO turi būti budrus:
- 26.1. Pernelyg galingi.
- 26.2. Pernelyg silpni.
- Tuo tarpu kai patyręs šaulys nedelsiant tai pastebės, nepatyręs to nepadarys ir RO turi žinoti apie šią potencialią problemą ir sustabdyti šaulį ją pastebėjęs. Visuomet atkerpkite dėmesį į šaulį, kuris nuleidžia ginklą su perkreiptu veidu.

## DĖKLAI/KREPŠIAI/LAGAMINAI IR ĮRANGA

27. Transportavimas ir nešiojimas varžybų metu. Didžioji dauguma šaulių gabena savo ginklus krepšiuose arba tam skirtose dėžutėse. Bet kokiose varžybose ginklas išimamas Saugumo zonoje ("Safety Area"). Tada ginklai gabenami dėkle, kuris tarnauja ir kaip saugumo užtikrinantis įrenginys. Graižtviniai ir lygiavamzdžiai šautuvai turi būti dėkle arba krepšyje, nedelsiant, baigus pratimą. Tai neleidžia šauliams krapštytis ir žaisti su ginklu tarp pratimų. Taip pat ginklą galima gabenti nukreipus vertikaliai aukšty, arba vertikaliai ant peties. Lizdo vėliavėlė privalomai turi būti įstatyta į lizdą, po paskutinės komandos pratime "Open Action".
28. Saugumas. Dėklai turi būti praktiški ir saugūs. Dėklas turi patikimai laikyti pistoletą visuomet. RO yra įgaliotas patikrinti dėklą bet kada, visų varžybų metu. Krepšiai ir dėžutės taip pat turi laikyti ginklą patikimai ir saugiai.
29. Įrangos patikrinimas. Dėklai, nuleistuko nuspaudimas ir įranga Standard, Modified ir Production divizionuose, turi būti patikrinti prieš prasidedant varžyboms. Šiam tikslui turi būti paskirtas RO, su

pirmenybę tam, kuris žino ką reikėtų tikrinti. Žr. daugiau taisyklių prieduose.

30. Dėklai ir įrangos padėtis. RO turi atkreipti dėmesį į dėklo ir įrangos padėtį dėl atitikimo taisyklėms. Nedvejodami galite paprašyti šaulio pasitaisyti įrangą prieš pradedant pratimą. Darykite tai nuosekliai, pradedant level I ir baigiant level V varžybomis.

31. Taisyklės. Detaliam apibūdinimui apie dėklus/krepšius/lagaminus ir panašią įrangą, žiūrėkite IPSC taisyklių 5 dalį.

.